Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 164 | Łódź, Wtorek 16 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ט״ו תמוז תרצ״ה | № 164
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פערעפענטליכט דעם דעקרעט
וועגען די וואהלען צום סיים און סענאט
דעם אכטען סעפטעמבער – סיים-וואהלען

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

אין „דזשענניק אוסטאוו” נומער 49 פון 15 ד.ח. זענען פערעפענטליכט געווארען די פעראָרדנונגען פונם מלוכה־פרעזידענט וועגען די וואהלען צום סיים און סענאט.

די פעראָרדנונג וועגען די סיים־וואהלען איז פאָלגענדע:

„אויפ'ן יסוד פון ארטיקעל 9 (1) פון דער וואהל־אָרדינאַציע צום סיים (דזש. אוסט. פון 1935, נומער 47, פאר. 319) פעראָרדען איך די וואהלען צום סיים, און בעשטים דעם טאָג פון אָפּגעבען די שטימען אויפ'ן 8 סעפטעמבער 1935. די וואהל־פונקציעס דארפען אדורכגעפיהרט ווערען אין די טערמינען, וואָס זענען אָנגעגעבען אינם וואהל־קאַלענדאר, וועלכער איז צוגעגעבען צו דער דאָזיגער פעראָרדנונג.

מלוכה - פרעזידענט
(—) י. מאָשטשיצקי
פרעזעס פון מיניסטאָרען - ראַט
(—) א. סלאַוועק
אינערן - מיניסטער
(—) מאַריאַן זינדאַרם־קאָשטשאלקאָווסקי
יוסטיץ־מיניסטער
(—) טשעסלאַוו מיכאַלאָווסקי.

דער דעקרעט וועגען די וואהלען צום סענאט שטיצט זיך אויפ'ן ארטיקעל 5 פון דער וואהל־אָרדינאַציע.

דער וואהל־קאַלענדאר ענטהאלט א גענויע רשימה פון אלע וואהל־פונקציעס.

דעם 16 יולי וועט דער מלוכה־פרעזידענט בעשטימען א גענעראל - וואהל־קאָמיסאר און זיין פערטרעטער.

דעם 25 יולי וועט דער אינערן־מיניסטער בעשטימען דעם קרייז־וואהל קאָמיסאר. דער גענעראל־וואהל־קאָמיסאר וועט בעשטימען די פאָרזיצערס פון די קרייז־וואהל־קאָמיסיעס און זייערע פערטרעטערס די וואָיעוואָדישע אָפּטיילונגען. ווי אויך דער רעגירונגס־קאָמיסאריאט און דער שטאָט־פרעזידענט פון ווארשא וועט בעשטימען מיטגלידער פון די וואהל־קאָמיסיעס און זייערע פערטרעטער. ביז'ן 1 אויגוסט וועלען דורך די פאָרזיצערס פון די קרייז־קאָמיסיעס בעשטימט ווערען די פאָרזיצערס פון די אבוואָדען - קאָמיסיעס.

ביז'ן 4 אויגוסט וועט די אלגעמיינע אדמיניסטראטיווע מאכט און די לייטערס פון די גמינעס בעשטימען מיטגלידער פון די אבוואָדען - קאָמיסיעס און זייערע פערטרעטער.

אין דעם זעלבען טערמין וועט פערענדיגט ווערען די פערשיקונג פון די ...

ביז'ן 5 אויגוסט וועלען די לייטער פון די גמינעס ארויסשיקען די וועהלער - רשימות צו די פאָרזיצערס פון די אבוואָדען - און קרייז־קאָמיסיעס.

רען דאָס צונויפשטעלען פון די קרייז־רשימות.

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

דער מלוכה־פרעזידענט האָט בעשטימט אלס גענעראל־קאָמיסאר פאר די וואהלען דעם ריכטער פון העכסטען געריכט, ה' סטאַניסלאַוו ניזשיצקי, און אלס פערטרעטער, דעם ריכטער, ה' אדאם רעבלינסקי

די „לודאוועצעס” האבען בעשלאָסען
נישט צו גיין צו די סיים-וואהלען

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

די טעכטיגע בעראַטונגען פונם קאָנגרעס פון דער „סטראָניצטווא לודאָווע”, האָבען זיך נאָכ'ן רעפעראט פון דעפ. ראטאי, פערענדיגט מיט א רעזאָלוציע, וואָס דערקלערט א באָיקאָט צו די וואהלען, און אין וועלכער עס ווערט אויך געזאָגט, אז איטליכער, וואָס וועט זיך אין די וואהלען יאָ בעטייליגען, וועט דערמיט ווערען אויס מיטגליד פון דער פארטיי.

דער טעקסט פון דער רעזאָלוציע איז אין דער היינטיגער ווארשאווער פריהמאָרגען־פרעסע קאָנפיסקירט געוואָרען.

נאך דער קאטאסטראפע
מיט'ן אויטא פונ'ם קאנצלער שושניג

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון „בערלינער טאַגעבלאַט” פון וויען, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז די קאַטאַסטראָפע מיט'ן קאַנצלער שושניג'ס אויטאָ איז געשעהן מחמת א דעפעקט אינם רודער.

דער קאנצלער שושניג וועט נאָך דער לויה וואָס שיינליך ארויספאָהרען אויף אַן אַפּרוהאַ־אורלויב. פערטרעטען וועט איהם דער וויצע־קאַנצלער שטאַרעמבערג

—=—

נייער שטאט=פרעזידענט פוילק. גלאזעק
איז נעכטען אוועגער געקומען קיין לאדז

(א) נעכטען, 10 אַ זייגער אוועגער איז אויפ'ן פאַבריקס־באַהן־הויף אָנגעקומען דער נאָמינירטער שטאָט־פרעזידענט פון לאָדז, פ ... קאָווניק וואַצלאַוו גלאַזעק.

אויפ'ן באַהן־הויף האָט איהם אָפּגעוואַרט דער פערזענליכער סעקרעטאַר פון קאָמיסאר וואָיע־וואָדזקי, פּאָלט, וועלכער האָט איהם, נאָך דער בעגריסונג אָפּגעפיהרט אין אַן אויטאָ צום „גראַנד־האָטעל”.

דאָרט האָט דער נייער שטאָט־פרעזידענט פערנומען די אפּאַרטאַמענטען נומער 306 אויפ'ן 3־טען שטאָק.

פּולקאָווניק גלאַזעק האָט נעכטען קיינעם נישט אויפגענומען.

* * *

היינט, 11 אינדערפריה וועט דער פּולק. גלאַזעק אָפּגעבען אַ וויזיט דעם וואָיעוואָדע, ה' האוקע נאָוואַק. די אוידיענץ איז בעשטימט געוואָרען אויף 11 אַ זייגער.

נאָך אַ קורצער קאָנפערענץ, וועט פרעזידענט גלאַזעק, אין דער בעגלייטונג פונ'ם נאַטשעלניק יעליגעק, קומען אין מאַגיסטראַט, און פאָרלייגען דעם ביז־איצטיגען רעגירונגס־קאָמיסאַר, דעם נאָמינאַציע־אַקט. נאָך דעם וועט פאָרקומען דאָס איבערנעהמען דעם אַמט דורכ'ן שטאָט־פרעזידענט.

מיטאָג־צייט וועלען פאַר איהם פאָרגעשטעלט ווערען די העכערע בעאַמטע.

ווי מ'שמועסט, זאָל די פראַגע פון נאָמינירען ב׳ וויצע־פרעזידענטען געלעזט ווערען די וואָך נאָך.

וו אַ ר ש אָ, 15 (טעלעפאָניש)

נעכטען איז אינ'ם קאָנצערט־זאַל פון דער טראַמוואַי־דירעקציע פאָרגעקומען די פייערליכע געזעגענונג מיט'ן אַוועקגייענדען דירעקטאָר וואַצלאַוו גלאַזעק, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען אַלס לאָדזער שטאָט־פרעזידענט.

די געזעגענונג האָט געטראָגען א זעהר הארציגען כאראקטער.

—=—

מוסאליני מאבילוזירט נאך 2 דיוויזיעס
וואס וועלען די טעג ארויסגעשיקט ווערען קיין אפריקא
מען פרובט פרידליך צו ערלעדיגען דעם סכסוך

לאָנדאָן, 15 (ספ. טעל.)

די רייטער־אגענטור איז מודיע פון וויען:

דאָ האַלט מען, אז דער שעה פון דער רעגירונג, מוסאָליני וועט אין דעם קומענדיגען חודש בעזוכען ליביען און עריטרעאַ.

דער קאָמוניקאַט פונם פראָפּאַגאַנדע - מיניסטעריום, וואָס איז היינט ארויסגעגעבען געוואָרען, גיט אָן, אז מחמת דעם פערשנעלערטען ריטם פון קריגס־הכנות אין אביסיניען, האָט מוסאָליני, אלס קריגס־מיניסטער פעראָרדענט די מאָבּיליזירונג פון דער דיוויזיע „סילאַ”, און פון דער 5־טער, לויט דער רייה, דיוויזיע פון דער פאַשיסטישער מיליץ, וואָס וועט טראָגען דעם נאָמען „דיוויזיע פון ערשטען פעברואר”.

ביידע דיוויזיעס וועלען א ליאדע טאָג ארויסגעשיקט ווערען קיין אפריקאַ.

רוים, 15 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען מאָביליזירען ווייטערדיגע קריגס־דיוויזיעס, ספּעציאַליסטען און וועגען אַנהויבען בויען נייע אונטערוואסער - שיפען, האָט דאָ געמאַכט א שטארקען איינדרוק. דער עולם קאָמענטירט לעבהאפט די נייע פעראָרדנונגען, האלטענדיג זיי פאר א סימן, אז אין בעצוג צו אביסיניען, האָט איטאליען בכוונה ווייטער צו זיין אויף דער ביז־איצטיגער ליניע פון מלחמה־צוגרייטונגען.

אלע צייטונגען בעטאָנען ספּעציעל, אז נישט די פלומרשטע פרידענס - מאנעווערס פון אביסיניען און נישט די אינגערענץ פון געוויסע אייראָפּעאישע מלוכות, וועט אָפּווענדען איטאליען פון איהרע ענגער גילטיגע כוונות.

פּ אַ ר י ז, 15 (ספּ. טעל.)

האוואס איז מודיע פון לאָנדאָן, אויפ'ן יסוד פון בעגלויבטע קוועלען, דאָס עס האָבען זיך שוין אָנגעהויבען דיפּלאָמאטישע געשפרעכען וועגען פעסטשטעלען אַנ'אופן ווי אזוי פרידליך צו ערלעדיגען דעם איטאליעניש - אביסינישען קאָנפליקט.

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.)

רייטער־אגענטור איז מודיע פון ניו־יאָרק: די קוזינקע פונם אביסינישען קייסער, די פירשטין ראָס־סאַרי־העשטאַ טאַמאַניאַ, וועלכע לערנט זיך מוזיק אין אמעריקא, דערקלערט, אז דער אביסינישער קייסער גרייט זיך שוין זייט 6 יאָהר צו א מלחמה מיט איטאליען, צוגרייטענדיג אמוניציע און געהיימע סקלאַדען, און מיליטער אין די בערג. דאָס מיליטער ווערט געלערנט דורך פרעמדלענדישע אינסטרוקטאָרען. אין די בערג זענען געמאַכט טונעלען, אלס בעהעלטנישען בעת לופט־פליה־אַטאַקעס.

הענא בערכהאלץ
העניעק דאבזשינסקי
פערהייראט

לאָדז, יולי 1935.

—=—

פרוי און טעכטער פון מארשאל פילסודסקי צוריקגעקומען קיין ווארשא

וו אַ ר ש אָ, 15 (טעלעפאָניש)

היינט 11 אין אָוועגד איז צוריקגעקומען פון רומעניען קיין ווארשאָ די פרוי און טעכטער פון מאַרשאַל פילסודסק

עס האָבען זיי מקבל פנים געווען אַ רייה הויכגעשטעלטע פערזאָנען מיט'ן פ־ימיער סלאַוועק בראָש.

פערארטיילט 11 קאמוניסטען אין האמבורג

בערלין, 15 (ספּ. טעל.)

דער שטראָף־סענאַט אין האמבורג האָט פערמשפט 11 קאָמוניסטען אויף שטראָפען פון 2 יאָהר 9 חדשים ביז איין יאָהר טורמע.

די פערמשפּט'ע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין אָרגאַניזירען נייע אומלעגאַלע קאָמוניסטישע פערבאַנדען, און אין פערשפּרייטען קאָמוניסטישע ליטעראַטור.

פאגראם אויף יודען אין בערלין

גאסען-מאניפעסטאציעס און שויבען-האקעריי

א שוועדישער פילם „דערלאנגט פארע"

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

היינט אין אָוונט איז אויף קורפירסטענדאם אין בערלין געקומען צו מאסען־מאַניפעסטאַציעס געגען יודען, וואָס זענען געזעסען אין די קינאָס און קאפעע'ן.

אין דעם קאפע „בריסטאָל" האָט מען אויסגע־האקט די שויבען.

פאָליציי האָט אָפּגעשטעלט די אומרוהען.

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

אין איינעם פון די בערלינער קינאָס ווערט איצט דעמאָנסטרירט א שוועדישער פילם א. נ. „פעטערסען און בענדעל", וועלכער שטעלט פאָר אין א זעהר מיאוס'ער בעלייכטונג די מזרח־יודען. די דייטשע פילם־צענזור האָט, זעלבסטפערשטענדליך אָנערקענט דעם דאָזיגען פילם אלס „ווערטפולען אין דער הינזיכט פון דער מלוכה־פּאָליטיק". דאָס איז דער ערשטער אויסלענדישער פילם, וואָס האָט אזוי נושא חן געווען ביים אָפיציעלען דייטשלאנד (שוועדען מעג דעריבער שטאָלץ זיין...)

בעת מ'האָט געוויזן דעם דאָזיגען פילם איז גע־קומען צו א געוויסער דעמאָנסטראַציע, דהיינו איינם פּיטסטערן זאָל האָבען זיך דערהערט פּראָטעסטען און א פייפעריי מצד א גרופּע יונגע יודען, וואָס האָבען זיך געפונען אין זאל.

געגען דער דאָזיגער דעמאָנסטראַציע טרעטען היינט ארוים די אָפיציעלע פּארטיי־אָרגאנען: „פעל־קישע בעאָבאכטער" און „אָנגריף", וועלכע שרייבען צ. א.: „מ'דאַרף דערמאָנען די יודען, אז זיי טאָרען נישט איינאָרדנען קיין שום דעמאָנסטראַ־ציעס, און דאָס מיר וועלען לחבא נישט דערלויבען אזעלכע מיני זאכען. מיר וועלען נישט דערלויבען די יודען אריינמישען זיך אין מלוכה־ענינים און ענינים פונם דייטשען פאָלק.

דער „אָנגריף" דערקלערט: „מיר ווייסען, אז מיר האָבען צו טון מיט א רוטינירטער ראסע, וועל־כע מוז תמיד פיהלען א שטאַרקע האנד איבער זיך. אין גענענפאל קאָן זי זיין בלויז חוצפה'דיג. א פעס־טע האנד הייסט ביי אונז: יודען, יודען, איהר וועט ביי אונז מעהר אין בערלין נישט דעמאָנסטרירען.

די לעצטע יודישע פראפעסארען

ווערען בעזייטיגט פון די דייטשע הויך־שולען

זשענעווע. (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעצטענס נאָך מעהר פערשאַרפטען קורס געגען „נישט־אַריער" אין דריטען רייך ווערט איצט מיטגעטיילט פון בערלין, אַז פון דער בער־לינער אוניווערזיטעט איז בעזייטיגט געוואָרען דער פּראָפעסאָר פון ציווילען און האַנדעלס־רעכט מארטין וואָלף. פראָפ. וואָלף איז בעזייטיגט געוואָרען לויט דער פעראָרדנונג פון בילדונגס־מיניסטער אויס־שליסליך צוליב דעם, וואָס ער איז אַ יוד. פראָפ. וואָלף האָט געהערט צו די פ׳ פ׳לערסטע פּראָ־פעסאָרען אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט און טראָץ דער נאַציסטישער העצע פון אָנהויב 1933 איז דער זאל אויף זיינע לעקציעס שטענדיג געווען איבערפולט.

דער איינציגער יוד, וועלכער איז נאָך פער־בליבען אויף דעם יורידישען פאַקולטעט אין בער־לין, איז פראָפ. ראבעל.

—=—

א גאס אין תל־אביב א.נ. פון פולק. אלפ. דרייפוס

די לויה איז פארגעקומען אין געהיים

פאַריז, 15 (יט"א טעלעגראַפיש)

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, איז די לויה פון פולק. אַלפרעד דרייפוס זצ"ל געזען געוואָרען צו ליב דער געשפּאַנטער לאַגע אין פאַריז.

איצט טיילט מען מיט, אז צוליב דער געשפּאַנ־טער לאַגע איז די לויה פאָרגעקומען אין גע־היים, ס'האָבען זיך אין איהר בעטייליגט נאָר די משפחה און נאָהענטע פריינד.

* * *

תל־אביב, 15 (יט"ע טעלעגראַפיש)

די תל־אביב׳ער עריה האָט, אויף איהר לעצ־טע זיצונג בעשלאָסען, אַנצורופען אַ גאַס פון תל־אביב אויפ׳ן נאָמען פון פולק. אַלפרעד דרייפוס.

—=—

בעלפאסט אין פייער

די געשלעגען גערויערען אהן אויפהער

לאָנדאָן, 15 (ספ. טעל.)

פון בעלפאַסט איז מען מודיע: די סיטואציע אין דער שטאָט איז נאָך אַלץ אָנגעשטרענגט. די אומ־רוהען האָבען געדויערט די גאנצע נאכט פון שבת אויף זונטאָג, דער עיקר אין דעם דרום־טייל פון דער שטאָט.

נעכטען אין אָוונט איז דער פּאָליציי געלונגען צוריקצוקערען די אָרדנונג. 12 הייזער זענען פער־ברענט געוואָרען און 40 זענען צושעדיגט.

פיל געוועלבער האָט מען פּאַגראַמירט.

די צאָהל קרבנות אין מענשען איז נישט פעסט־געשטעלט.

איז גאנץ פראנקרייך איז רוהיג

פאַריז, 15 (ספ טעל.)

דאָס אינערן־מיניסטעריום האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט דערקלעהרט, אַז די מאַניפעסטאַציעס אין פאַריז זענען פאַרגע־קומען אָהן שום אינצידענטען.

אויך אויף דער פראָווינץ האָבען די מאַניפעס־טאַציעס געהאַט אַ רוהיגען פערלויף.

25 קילאמעטער די הויך

האט דערגרייכט א פוילישער לופט־באלאן

סלוצק, 15 (ספ. טעל.)

דער באַלאָן, וואָס איז ארויסגעלאָזט געוואָרען צו פאָרשען די הויכע שיכטען פון דער לופט, האָט אין סלוצק דערגרייכט א רעקאָרד־הויכקייט פון 24.900 מעטער.

דער טערמאָמעטער האָט אין דער דאָזיגער הויכ־קייט געוויזען 40 גראד פראָסט.

גריכישע אפיצירען

זענען אנטלאפען קיין אביסיניען

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

לויט ווי עס מעלדעט די „ריייניש־וועסטפאַלישע צייטונג" זענען אין דער אַביסינישער אַרמעי אָנ־גענומען געוואָרען 40 גריכישע אָפיצירען, וועלכע זענען, נאָך דער נישט־געראָטענער רעוואָלוציע פון וועניזעלאָס'ן, אנטלאָפען קיין בולגאַריען.

אנטי־היטלעריסטישע סאטירע

פערבאטען אין דענעמארק

קאָפּענהאגען (יט"א) א סאטירישע רעווי, געווענדעט געגען דעם היטלער־רעזשים, וואָס איז גע־שפּילט געוואָרען אין דעם „קעניגליכען טעאטער" אין קאָפּענהאגען, איז פערבאָטען געוואָרען דורך דער מאַכט. דער בילדונגס־מיניסטער האָט דעם פערבאָט מאָטיווירט דערמיט, וואָס די סאטירע האָט ענטהאַלטען שאַרפע אָנגריפען אויף דעם הויפּט־ פון א שכנות'דיגער מלוכה.

„תומכי אורחים"
18 פאמארסקא 18

זונטאג, דעם 21־טען יולי 1935
ווערט איינגעאָרדענט דורך דעם
הילפס־פעראיין „תומכי אורחים"

פאַרק
„העלענאוו"

א גארטען־פערוויילונג א קאנצערט

פערבונדען מיט
מיט אַ׳ן איבעראַשענד רייך פּראגראַם.
געבוילערס אין די ווייטערע אבאסען.

בילעטען צום פּרייז 1.90 פאַר מיטגלידער 75 גראָשען, קינדער און שילער 50 גראָשען, איז צו בעקומען אין פעראיינס־קאנצעלאַריע פאָמאָרסקא 18.

געז. „קולטור־ליגע"
זאַכאָדניע 68.

שבת׳ דעם 20 יולי
ד. י. 2 נאכמ. קומט פאָר
א גרויסער

קאנצערט־טאג
העלענאוו

פערבונדען מיט א פאָלקס־פערוויילונג. אין פּראגראַם: גרויסער קאָנצערט פון פאַלקס־כאָר ביי דער געז. „קולטור־ליגע" אונטער דער לייטונג פון פראָפ. מ. רידער. ס'ווערען אויסגעפיהרט קאָמפּאָזיציעס פון: העגדל, שומאַן, וואַגנער, י. שטראוס ווי אויך יודישע קאָמפּאָזיציעס פון געלבאַרט, זאַקס א. א. צום ערשטען מאל אין לאָדז! וואַלץ פון י. שטראוס „אויפ'ן בלויען שיינעם דונאַי". דער פּראָגראַם ווערט אויסגעפיהרט ביי דער בעגלייטונג פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער; אויפטריט פון סימפאָנישען אָרקעסטער — אונטער דער לייטונג פון סעוועריין פּיעטרושקא. קאָנצערט פון בלאָז־אָרקעסטער מיי דער געז. „קולטור־ליגע" אונטער דער לייטונג פון פראָפ. י. זאַקס. רייכע פאָנטען־לאָטעריע מיט פיל ווערטפולע פאַנטען. אייגענער בילינער בופעט. פערשידענע סענסאַציאָנעלע אַטראַקציעס. —:— בילעטען צום פּרייז פון 1.09 זל. (הנחה־בילעטען צו 54 גר. פאַר מיטגל. פון פראָפ. פעראיינען און אינסטיטוציעס ביז'ן 19 ד. ח.) שוין צו בעקומען אין „קולטור־ליגע" זאַכאָדניע 68, ארב.־ווינקעל, פּאָלודניאָווע 20, פראָפ. פעראיינען — אָגראָדאָווע 9 און פאַרבען־געשעפט — באַרנשטיין — פּילסודסקי'ס 54.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אז מיין סאָדע־וואַסער־פאַבריק איז איבערגעטראָגען געוואָרען

אויף פילסודסקיעגא 69

יעדע בעשטעלונג ווערט פּינקטליך ערלעדיגט.
ספּעצ. קליינע באַלאָנען וואַסער מיט אייז אויף שבת

טעלעפאָן 190־48. מיט אכטונג פרידוואַלד

דרוקעריי און ליטאגראַפיע

פון י. דיאַמענט

איז איבערגעטראַגען געווארען
אויף קילינסקיעגא 63, אין הויף
טעל. 188־76

ד"ר
ל. שיפּמאַן

האָט זיך איבערגעצויגען
פון זשעראָמסקא 3
אויף 64 זאַכאָדניאַ 64
פראָנט, 2־טער שטאָק. טעל. 106־72.

Dr. med.
Z. DATYNER

אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

פאַר גאַלד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד־קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאַר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאַווער 7.

Dr. med. W. EYCHNER

פרויען־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 134־72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג
און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10–12 בייטאָג.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246־09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונד.

Dr B. ROBINSON

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131־86.
עמפּפאַנגט פון $2^1/_2$–$1^1/_2$ פאַרם.
און פון 4–5 נאָכמ.
פון 6 אַ זייגער אָן איז קאַלומנאַ.
וואַרשאַווסקאַ גאַס, ווילאַ נייהאַוז.

די איינציגע
הנחה־פארשטעלונג
יודישע עקספּערימענטאַלע סטודיע
„יונג־טעאטער" אין וואַרשאַ
„באָסטאָן"

קומט פאָר היינט, דינסטאָג, 16 יולי אָנהויב 9 אָוונט.
הנחה־בילעטען 54 גר. – 2.50 זל. צו בעקומען אין דער באַראַכאָוו־ביבליאָטעק פל. קאָשטשושקי 9 היינט פון 10—2 און פון 5—7 אָוונט. טעל. 191־50.

ווערקשטעל פון שירמס
און שפּאַציר־שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָליִרטע דאַמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ־פּרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

וואהל=רעזולטאט צו די קאנגרעס-וואהלען אין מזרח=גאליציען

לעמבערג, 15 (יט"א טעלעגראַפיש)

ביז איצט איז בעקאַנט געוואָרען דער רע־זולטאַט פון די קאָנגרעס-וואַהלען אין מזרח-גאַ־ליציען פון 120 שטעט. פון 180 קלענערע שטעט פעהלען ידיעות. דער רעזולטאט איז אזעלכער:

וועלט-פערבאַנד — 31261 שטימען.

„מזרחי" — 10725 שט.

ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ-ישראל — 30820 שט.

שטאַטס-פאַרטיי — 4539 ש

אַלגעמיינע — 3193 שט.

די אַלגעמיינע צאַהל — 44 מאַנדאַטען.

בריטישע לעגיאָניסטען

ביי היטלער'ן און ביי כארטי'ן

בערלין, 15 (ספּ. טעל.)

היינט ביטאָג האט דער קאַנצלער היטלער אויפ־גענומען 5 פאַרשטעהער פונם בריטישען לעגיאָן, וועלכע ווײלען פון נעכטען אָן אין בערלין אלס געסט פון די נעוו. דייטשע קאמבאטאנטען.

רודאָלף העס, היטלער'ס פערטרעטער, איז ספּע־ציעל צוריקגעקומען פון א קוראָרט קיין בערלין, בכדי אָנוועזענד צו זיין ביים קאַנצלער אויף דעם דאָזיגען וויזיט.

די ענגלישע דעלעגאַטען האָט אריינגעפיהרט דער אמבאַסאַדאָר פאָן־ריבענטראָפּ.

בודאפעשט, 15 (ספּ. טעל.)

דער רעגענט כאָרטי האָט היינט אויפגענומען א דעלעגאַציע פון בריטישע קאמבאַטאנטען.

די סקויטען=פייערונגען אין ספּאלא

ספּאַלא, 15 (טעלעפאָניש)

9 א זייגער איז אויפ'ן ספּאָרט-סטאַדיאָן אין ספּאַלא פאָרגעקומען די „אגניסקא"-פייערליכקייט, געווידמעט דעם פּאַטראָן פונם פּוילישען סקויטען־פערבאַנד, דעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, און דעם אָנדענק פון די סקויטען, וואָס זענען געפאַלען אין די אומאָפּהענגיקייטס-קאַמפען.

די פייערליכקייט האָט געטראָגען א זעהר אימ־פּאָזאַנטען כאַראַקטער.

ספּאַלא, 15 (ספּ. טעל.)

היינט זענען אָנגעקומען קיין ספּאַלא 20 ענגלי־שע סקויטען. אראָפּגייענדיג פון צוג האָבען די ענג־לישע סקויטען געזונגען דעם פּוילישען נאַציאָנאַלען הימן אין פּויליש.

דייטשלאנד האט אפּגעשאפט

די קרעדיט=בריף פאר טוריסטען, וואס פאהרען קיין דאנציג

בערלין, 15 (ספּ. טעל.)

לויט ווי עס מעלדעט דער „בערלינער טאגע־בלאַט" זענען איצט אָפּגעשאַפט געוואָרען די בע־גרעניצונגען ביים ארויסגעבען די אַזוי-גערופענע רייזע-קרעדיט-בריף פאַר טוריסטען, וואָס פאָהרען קיין דאַנציג.

איצט וועלען אויפסניי ארויסגעגעבען ווערען אין דעם פּאַסאַזשיר - פערקעהר, צווישען דייטש־לאַנד און דאַנציג, קרעדיט-בריף און באַנק-אַקרעדי־טיווען אין דער הויך פון 180 רייכסמאַרק אויף פּערזאָן.

חוץ מזה קאָן איטליכער איינהאַבער פון קרעדיט בריף, און וואָס פאָהרט קיין דאַנציג פון דייטשלאַנד מיטנעהמען מיט זיך, אָהן א ספּעציעלער דערלויב־ניש, ביז 60 מאַרק קליינגעלד.

די „געסטאפּא" האט ארעסטירט

6 יודען און 7 דייטשקעס פאר „ראסע-שענדונג"...

בערלין, 15 (ספּ. טעל.)

דאָס דייטשע אינפאָרמאַציע-ביוראָ איז מודיע פון בערלין:

די מלוכה'שע געהיים - פּאָליציי („געסטאַפּאָ") האָט ארעסטירט 6 יודען און 7 אַזוי גערופענע דייטשע פרויען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין ראַסען-שענדונג, און וואָס דערפון קומט — אין בע־דראָהען דער עפענטליכער זיכערקייט און אָרדנונג.

די ארעסטירטע וועלען איבערגעשיקט ווערען אין קאָנצענטראַציע-לאַגער.

טעאטער „ראָזמאַיטאָשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער

פּרעזענטירט דעם געניאַלען קינסטלער, דעם קעניג פון הומאָר און וויץ

לודוויק זאַיץ

צוליב דעם אומגעהויערען בייפאַל פון „גולן" ווערט די פּרעמיערע „ריידיק גייער" אָפּגעלייגט ביז פרייטאָג, דעם 19-טען יולי.

היינט, 9.15 אָוונט דער גרויסער יודישער קינסטלער אין זיין פּרעכטיגער קרעאַציע לודוויק זאַיץ

„גולן"

טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון קאַלמאַנאָוויטש.

לודוויק זאַיץ ברענגט צו ספּאַז־מאַכט מאַמיש געלעכטער פרייליך!

פרייטאָג, 19 יולי 2-טע גרויסע לודוויק זאַיץ-אויפפיהרונג דער ליידיק-גייער

יפּעס נייעס! אומעטום וואָס מ'זעט נישט יעדען טאָג. — געניערס אין ווייטערדיגע אַנאָנסען.

אינטערנאציאנאלער קאמיטעט פאר אינטעלעקטועלער צוזאמען=ארבייט אינטערעסירט זיך מיט דעם נאהענטען און ווייטען מזרח

זשענעווע (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען א סעסיע פון דעם אין יאָהר 1925 געגרינדעטען קא־מיטעט פון גרויסע אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַ־ציעס, וואָס ערפילט די פונקציעס פון א פערבינ־דונגס-אָרגאַן צווישען די פערשידענע אינסטיטוציעס פון פעלקער-בונד, בעזונדערס צווישען דעם אינס־טיטוט פאַר גייסטיגער צוזאַמענאַרבייט און די גרוי־סע אינטערנאַציאָנאַלע פּריוואַט-אָרגאַניזאַציעס, וואָס ווירקען פאַרן שלום. דער קאָמיטעט האָט צוו. אַנד. בעשלאָסען צו פערברייטערן זיין טעטיגקייט אויף די לענדער פון נאָהענטען און ווייטען מזרח און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, ווערט געפּלאַנט אַנ'אַנקעטע וועגען דער טעטיגקייט פון די אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס, וואָס ווערט שוין געפיהרט אין די דאָזיגע לענדער. די פאָרשטעהער פון די אָרגאַניזאַ־ציעס, וואָס זענען טעטיג אין די לענדער פון נאָהענ־טען און ווייטען מזרח, וועלען אויך איינגעלאָדען ווערען אויף געמיינזאַמע בעראַטונגען

ערב דעקרעטען וועגען אויסער-געוועהנליכע פולמאכטען אין פראנקרייך

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)

דער פּרעמיער לאַוואַל האָט היינט אָפּגעהאַלטען א קאָנפערענץ מיט עטליכע מיטגלידער פון דער רע־גירונג.

עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון צוגרייטען און ענדגילטיג פעסטשטעלען דעם טעקסט פון דעקרעט-געזעץ-פּראָיעקטען, וועלכע וועלען מאָר־גען בעטראַכט ווערען אויף דער זיצונג פון קאַבי־נעט-ראַט און דערנאָך אַפּראָבירט ווערען אויף דער פערזאַמלונג פון מיניסטאָרען - ראַט.

דעם 18 ד. ח. וועט דער פּרעזידענט - לעבּרען אונטערשרייבען די ערשטע דעקרעטען וועגען אוי־סערגעוועהנליכע פולמאַכטען.

נאציסטישע זיטען...

ווידער געלינטשט צוויי נעגער אין מיסיסיפּי

ניו-יאָרק, 15 (ספּ. טעל.)

אין קאָלומבוס (אין שטאַט מיסיסיפּי) זענען 2 נעגערס ארעסטירט געוואָרען אונטער דעם פאַר־וואורף, אז זיי זאָלען האָבען פּלומרשט פערגוואַל־טיגט 2 ווייסע פרויען.

דער המון האָט ארויסגעריסען די אַרעס־טירטע פון דער פּאָליציי, זיי געלינטשט און אויפגעהאָנגען זייערע טויטע קערפּערס אויף א בוים

שווערע קאטאסטראפעס אין קויהלען-גרובענס

דאָרטמונד, 15 (ספּ. טעל.)

אין דעם קויהלען-גרובען „אדאָלף פאָן-הויזע־מאַן" איז פּאָרגעקומען אַנ'אויפרייס, וואָס האָט געבראַכט צו א שרפה 740 מעטער אין דער טיף פון דער ערד. די צאָהל פון די קרבנות איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט. דערווייל האָט מען ארויס־געשלעפּט 5 טויטע און 26 פערוואונדעטע

בודאפּעשט, 15 (ספּ. טעל.)

אין דעם קויהלען-גרובען, טאַטאַבאַניאַ איז אויסגעבראָכען א שרפה. 4 קויהלען - גרעבער און איין אינזשיניער זענען דערהרג'עט געוואָרען, 7 זע־נען שווער פערוואונדעט. פון דעם גרובען רייסען זיך ארויס פלאַמען, 180 מעטער די הויך. לויט מיי־נונגען פון עקספּערטען וועט זיך די שרפה נישט לאָזען איינלעשען.

דער היזק בעטרעפט שוין אַנ'ערך א מיליאָן זל.

אין ציעכאציענעק

איז צו בעקומען טעגליך דעם

ביליגען

פאלקסבלאט

ביי ש. סוכעצקי,

זדראַיאָווא 10.

Doktór

Z. Henrykowski

ספּעציאַל-ארצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט

9 טראַוגוטאַ 9

טעל. 262-98

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.

פאַר פרויען א כפעצ. וואַרטע-זאַל

פראבלעמען פון פראנצויזישען יודענטום

רעדעס פון בּאראן גינזבערג, ראבּאי סטיפען וויז און שלום אש

פּאַריז. דאָס פראַנצויזישע יודענטום, וואָס האָט זיך תמיד געהאַלטען איזאָלירט, און פּאָגע־פרעמדט פון די מזרח-יודען, נישט נאָר פון צווי־שען די איינגעוואַנדערטע אין פראַנקרייך, נאָר אויך צו דער גאַנצער וועלט, האָט גענומען זיך דערנעהנטערען צו די „אָסט ברידער" מיט איי־לענדע טריט.

מען קאָן זאָגען, אַז „מען שערט די שעפּסען ציטערען די לעמער". די געשיכטע אין דייטש־לאַנד לאָזט קיין רוה נישט האָבען די פראַנצויזישע יודען, צי זיי ווילען, צי נישט, די זעלבע האַרבע פּרי; פ'עמען בעהמען זיך פאָרמירען און מען זוכט בעצייטענס שוין עצות דערצו.

די פעדעראַציע פון יודישע פעראיינען אין פראַנקרייך האָט אויסגענוצט ד' געלעגענהייט וואָס אין פּאַריז געפינען זיך דער ראַבאַי סטיפען וויז און דער דיכטער שלום אַש, געמאַכט אַ באַנקעט, כדי „ביים געמיינזאַמען טיש אַראָפּרעדען זיך אַביסעל פון האַרץ".

שבת צו נאַכטס, דעם 6-טען יולי, זענען זיך טאָקי צונויפגעקומען די עליטע פון פראַנצויזישען יודענטום, די איינגעזעסענע און די צוגעוואַנדערטע. דער גרויסער זאַל פון האָטעל „מאָדערן" איז געווען פול. אַז ה' אונגער, דער הויפּט פון דער יק"א, און אַנדערע, זאָלען געמיינזאַם בעטראַכטען דאָס יודישע פּראָבלעם, צוזאַמען מיט די פאָרשטע־הער פון די אימיגראַנטישע סאָסייטיס, וואָלט קיינמאָל נישט געקענט זיין אָבער דאָס וואָכ עס איז נישט געווען מעגליך אַמאָל איז איצטער אַ פאַקט.

רעדנער נאָך רעדנער האָבען גערעדט וועגען דעם פאַשיזם, וואָס פאָכעט מיט זיינע שוואַרצע אָדער ברוינע פליגעל אויך איבער דעם דעמאָקראַ־טישען פראַנקרייך, און איבער דעם אַנטיסעמיטיזם. גערעדט וועגען אָט דער געפאַהר, עכטע פראַנ־צויזישע יודען פון דורות האָבען אַלאַרמירט און גערופען צו אַ געמיינזאַמען פראָנט אין די יודישע רייהען. עס האָט אויך שאקירט דאָס, וואָס די איינגעלאַדענע פראַנצויזישע פערזענליכקייטען זע־נען נישט געקומען. דער אַלטער באַראָן גינזבורג האָט גענומען די סיטואַציע אין פערטיידיגונג, אויסרופענדיג, אַז אין פראַנקרייך איז קיין אַנ־טסעמיטיזם נישטאָ און אַזאַ זאַך, וואָס איז פרעמד דעם פראַנצויזישען פאָלק, וועט דאָ נישט עקזיס־טירען — דער פרעמדען-האַס.

שלום אַש'ס רעדע איז אָבער געווען נישט מיט פּאַטאָס, ווי מען איז געוואוינט פון אַ דיכטער, נאָר אַ וועה-געשריי, אַ רוף, אַ מאָהנונג. דער דיכ־טער ברענגט עטליכע פאַקטען פון ניצע, דרום פראַנקרייך, וואו ער וואוינט. דאָרטען וואוינען אַנ־ערך 300 יודען. ביי די שטאָט-ראַט וואַהלען אין ניצע האָט מען אַרויסגעהאָנגען אין די גאַסען פּלאַקאַטען מיט אַ אַנטיסעמיטישען אינהאַלט. מען האָט אפילו געבראַכען די שויבען אין יודישע פענסטער. דער דיכטער גיט צו, אַז דאָס טאַקע איז נישט שולדיג דאָס פראַנצויזישע פאָלק, נאָר... די פראַנצויזישע יודען, וועלכע האָבען ביז איצט, אין משך פון דורות, זיך נישט בעמיהט צו בע־קענען דאָס פראַנצויזישע פאָלק מיט'ן יודישען גייסט. וואָס ווייסען די פראַנצויזען פון יודען? זיי קענען אַ ראָטשילד, אַ סיטראָען, דעם געלד־מענש. אין די שלעכטע עקאָנאָמישע צייטען מוז עס אַרויסרופען קנאה. צי האָט מען דעם פראַנצויז בעקאַנט געמאַכט מיט דעם אופן פון פרייטען יודי־שען לעבען, מיט זיין נויט און אָרימקייט, מיט זיין קולטור און העכערע עטישע שטרעבונג?

אַמאָל, זאָגט ווייטער דער דיכטער, האָט דאָס יודענטום עקזיסטירט אַלס אַנאָנימע געזעלשאַפט אין דער וועלט. מען האָט נישט געקענט אָנווייזען קיין אַדרעס. די גוים האָבען געוואָלט זעהן די גאַנצע קריסטליכע מאָראַל אין יודישקייט, ווען יודען וואָלטען נישט עקזיסטירט אַלס רעאַל פאָלק, נאָר בלויז ווי אַ פונקט אין דער געשיכטע, וואָלט דאָס פאָלק וואָס האָט געגעבען דער וועלט אי אַ תורה אי אַ קריסטוס, געווען געעהרט און געשעצט. יודען זענען אָבער אַ פאָלק פון בלוט און פליישׁ און נישט בלויז פון גייסט. יודען האַנדלען, וואַנדלען, זענען עהרליכע און נישט עהרליכע, אָט ווי אַלע פעלקער, אַזאַ יודיש פאָלק ווילען די גוים נישט זעהן. בטבע האָבען גוים פיינט, אַז מען אַסימילירט זיך מיט זיי. די אַלע אַסימילאַציע-טענדענצען האָ־בען באַנקראָטירט. מען צווינגט צו זיין יודען, אַ פאָלק מיט פעלקער צוגלייך, נישט פערשטעקען זיך אין די לעכער און זיך ראַטעווען מיט שמד!

דער דיכטער דערמאָהנט, אַז די יודען אין פראַנקרייך זענען תמיד געווען גוטע פּאַטריאָטען, בשעת און נאָך דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. אָבער גלייכצייטיג נישט פערגעסען דעם יודישען כלל, אין סאַמע ברען האָט דער יודישער שטאַאַטס־מאַן פון פראַנקרייך, קרעמיע, אויסגערופען כל ישראל חברים און געגרינדעט די „אַליאַנץ איז־ראַעליט", ליידער איז די „אַליאַנץ" ווייט פון דעם, וואָס איהר גרינדער האָט געמיינט.

ראַבּאַי סטיפען וויז רעדט וועגען די אויפ־גאַבען פון וועלט-יודענטום, ער ברענגט אָהן אַ שיעור פערגלייכונגען פון די אַמעריקאַנער יודען, מיט די פראַנצויזישע. אין דער צייט, וואָס אין אַמעריקאַ ווערען זיי, די „יהודים" אַלץ מעהר און מעהר אַריינגעצויגען אין אַקטיווער אַרבייט פאַר'ן יודישען פאָלק, איז נאָך ביי די פראַנצויזען פאַרהאַן אַ גלייכגילטיגקייט, בלויז נאָר די דראָהענדע גע־פאַהר, צווינגט זיי זיך צו פערטראַכטען וועגען אייגענעם גורל.

און ער רופט אויס: דער קליינער צענטער אין פתח תקוה דאַרף ציהען אונזערע אויפמערק־זאַמקייט, ווייל די צוקונפט פון יודישען פאָלק איז נישטאָ אין פראַנקרייך, נישט אין ענגלאַנד, נישט אין אַמעריקא, נאָר דאָרט, וואו עס שאַפט זיך אונזער אַדרעס.

דער לעצטער רעדט ד"ר נ. גאָלדמאַן, ער רעדט וועגען די צוויי בעזונדערע יודענטומס, וואָס קאָן נישט ווערען דער אויטאָריטעט פון יודישען גייסט. גראָד די פראַנצויזישע פּאָליטיקער רופען צום קאַמף מיט'ן וואַקסענדען אַנטיסעמיטיזם, ווייל אַנטיסעמיטיזם פאָרט זיך מיט פאַשיזם, קעמפען געגען אַנטיסעמיטיזם, איז שוין אַזוי אַרום אַ פּאַט־ריאָטישע אויפגאַבע. יודען זענען צוטיילט, דער אַנטיסעמיטיזם נישט. עס איז פאַרהאַן אין דער גאַנצער וועלט איין אַנטיסעמיטיזם, מוז אויך זיין איין פעראייניגט יודענטום.

בכלל גענומען מערקט זיך איצטער אין פראַנק־רייך אַ טיפער אינטערעס פאַר אָט דעם „איינהייט־ליכען פראָנט" צווישען די אַלט איינגעזעסענע און ניי איינגעוואַנדערטע יודען. און במילא קומט שוין אַ פעראינטערעסירונג צו דער יודישער קולטור.

„נײַער פֿאָלקסבלאַט“

לאָדז. 16 יולי 1935

„יודישע שטימונגען צו די קומענדיגע סיים־וואַהלן“

וואָס שרייבט וועגען דעם דער „ראַבאַטניק“

אין נעכטיגען „ראָבאָטניק“ איז פֿאַרעפֿענטליכט אַ לענגער אַרטיקעל וועגען דער „שטעלונג און שטימונג פֿון דער יודישער געזעלשאַפֿט אין פּוילען“ אין שייכות מיט די נאָהענטע סיים־וואַהלען. דער אויטאָר פֿון אַרטיקעל שטעלט קודם־כּל פֿעסט אַז די פֿיהרער פֿון די פּוילישע פּאָליטישע פּאַרטייען ווי אויך די פֿיהרער פֿון רעגירונגס־רודער קענען נישט, נישט קוקענדיג אויף דעם פֿאַקטישען צוזאַמענלעבען מיט דער יודישער בעפֿעלקערונג, איהר כּהות־פֿאַרהעלטניש, איהר אָרגאַניזאַטאָריש־פּאָליטישע סטרוקטור און איהר פֿאַקטישע אידעאישע איינשטעלונג. ער ווייזט אָן, אַז די געזעלשאַפֿטליכע סטרוקטור פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג אין פּוילען דאָס זענען — די ברייטע מאַסען פּיפּערי זירטע, פּראָלעטאַרישע קליין־בירגער, וואָס געפֿינען זיך אין אַ טיפֿער אַפּאַטיע און אונבעוועגליכקייט, אָהן ענערגיע אויף אַ פּאָזיטיווע טאַט, בכדי „זיך צו בעפֿרייען פֿון דער אָנגעוואָרפֿענער אפּוט־רופסות פֿון קליקעס, וואָס האָבען אין זין נאָר זייערע אייגענע אינטערעסען“.

רעדענדיג וועגען די צוקונפֿטיגע וואַהלען שרייבט דער אויטאָר, אַז דאָס יודישע קליינבירגערטום וואָס מאַכט אויס מינדעסטענס 70 פּראָצ. פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג, איז ביז־איצט, מיט׳ן אויסנאַהם פֿון אַ גאַנץ קורצער צייט, נישט געווען רעפּרעזענטירט אין סיים. די יודישע דעפּוטאַטען פֿון אַלע ביז־איצטיגע סיימען האָבען געשטאַמט פֿון די קרייזען פֿון גרויסען קאַפּיטאַל, גרויס־אינדוסטריעלער און פֿון דער פּראָפֿעסיאָנעלער אינטעליגענץ, וואָס „מיט איהר מענטאַליטעט שטעקט זי אַטאַוויסטיש אין בערייך פֿון די בירגערליכע איינפֿלוסען, וואָס פֿילען אויס דעם דינסט פֿון דער קאַפּיטאַליסטישער אַריערגאַרד“.

לויט דעם אויטאָר, איז די איינשטעלונג פֿון יודישען קליינבירגערטום, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען זיין סאָציאַל־פּאָליטישער וועלט־אַנשויאונג אויסגעשפּראָכען דעמאָקראַטיש און די דאָזיגע מאַסען אין זייער בעוואוסטזיין, פֿיהלען זיי מיט איבערצייגונג די אַלע שטרעמונגען, וואָס זייער געמיינזאַמע לאָזונג איז די פֿרייהייט פֿון מענש און פֿאַקטישע גלייכבערעכטיגונג פֿון יעדען בירגער אין דער מלוכה, אויף יעדען געביט פֿון עפֿענטליכען ווירטשאַפֿטליכען און געזעלשאַפֿטליכען לעבען. די דאָזיגע יודישע מאַסען וועלען קיינמאָל נישט דינען אַלס גומענער סטעמפּעל פֿאַר וועלכע עס איז פּאָר־טוניסטישע אָפּמאַכען פֿון זייערע כּלומרשטע פֿיהרער און ווען זיי וואָלטען אין פּוילען געהאַט די מעג־ליכקייט פֿריי צו וואַרפֿען זייער שטימע אויף דער וואָגשאָל פֿון די געשעהענישען אין פּוילען — וואָלטען זיי אונצווייידייטיג זיך אַרויסגעזאָגט פֿאַר אַ פֿאָלקס־ און דעמאָקראַטיש פּוילען.

„עס איז נישט אמת“ — שרייבט דער אויטאָר — „און עס איז אַ היסטאָרישער שקר די פֿאַרזיכערונג פֿון די ענדעקעס, אַז די יודישע מאַסען זאָלען כּלומרשט זיין הייווען, אויף וועלכע עס וואַקסט דער כּח פֿון דער ענדעציע, און אַז די דאָזיגע מאַסען זאָלען כּלומרשט זיין די זיילען פֿון דער סאַנאַציע. פּונקט אַזוי ווי די פּוילישע פֿאָלקס־מאַסען האָבען מיט אַ אונגעפֿעלשטער צופֿרידענהייט אויפֿגענומען דעם מאַי פֿון 1926, אַלס אַ פֿריהמאָרגען פֿריי פוילען, פֿריי פֿון אונגערעכטיגקייט, און פֿול פֿרייהייט און געזעצליכקייט — האָבען אויך די ברייטע מאַסען פֿון יודישען פֿאָלק בעגריסט די דאָזיגע מאַי־טעג אַלס אַנ׳אָנזאָג פֿון אַ עפּאָכע אין פּוילען פֿון גלייכהייט, פֿרייהייט און ברידערליכ־קייט פֿון די בירגער“.

אָבער די צייט איז שנעל אַדורך און איצט „זענען די יודען נישט קיין אָנהענגער פֿון די „סאַנאַציע“־מעטאָדען. די יודען האָבען שוין לאַנג אויפֿגעהערט צו גלויבען אין דער „סאַנאַציע“. די יודען האָבען פֿערשטאַנען, שוין צו פֿולט, אַז די פּאָליטיק פֿון דער „סאַנאַציע“ בנוגע זיי איז אַ פֿאָרטזעצונג פֿון דער ענדעקישער עקסטערמינאַ־ציע־פּאָליטיק, אפֿשר אַ לאַנגזאַמערע, אָבער אַ סיסטעמאַטישע פֿון אַלע געביטען פֿון ווירטשאַפֿט־ליכען לעבען אין פּוילען. זיי פֿיהלען זי טעגליך אין זייערע אַרבייטס־וואַרשטאַטען און זיי פֿיהלען, אַז מיט יעדען טאָג רוקען זיך זיי אַוועק פֿון אונטער די פֿיס די לעצטע לעבענס־מעגליכקייטען. די יודען זענען נישט מעהר נאַרקאָטיזירט, דאָס כּסדרי־דיגע געבען נאַרקאָטיק, הערט אויף מיט דער צייט צו ווירקען, דיפּלאָמע פון אויג איז אראָפּ געפֿאַלען און די יודען זעהען, אַז זייער פּאָליטישע פּלאַטפֿאָרם מוז אָנגעהמען נייע פֿאָרמען“.

די יודען פֿערשטעהען — שרייבט ווייטער דער אויטאָר אַז די טאַקטיק פֿון זייערע ביז־איצטיגע רעפּרעזענטאַנטען, וואָס זענען אפֿשר דיקטירט געוועזן פֿון די בעסטע סוביעקטיווע אינטענ־צען, האָבען דעם ציל נישט דערגרייכט. און אויך די פֿערזיכערונגען פֿון איינציגע אָפּאָרטוניסטישע פֿיהרער, אַז די יודען האָבען נישט קיין אַנדערען אויסוועג צוליב דער אַנטיסעמיטישער פֿערפֿלייצונג אין דער פּוילישער געזעלשאַפֿט און אַז די „סאַ־נאַציע“ טרייבט דעם אַנטיסעמיטיזם אויף אַ קול־טורעלען אופֿן און פֿערהיט פֿון זייגע זאָאָלאָגישע אויסברוכען — איז אַ קליינער טרייסט פֿאַר די הונגעריגע און אָהן אַ מאָרגען יודישע מאַסען.

פֿערשטעהט זיך, אַז דער אויטאָר איז זעהר אָפּטימיסטיש אין דער [illegible] פֿון דער בעצי־הונג פֿון די פּוילישע אַרבייטענדיגע מאַסען צו דער יודישער בעפֿעלקערונג „אַז די פּוילישע וועלט וואָס לעבט פֿון אַרבייט וועט קיינמאָל נישט שטרעבען אַוועקצונעהמען ביים יוד, זיין מיטבירגער, די מעגליכקייטען צו פֿערדינען און לעבען“.

ווייטער קומט דער אויטאָר צום אויספֿיהר, אַז די יודישע מאַסען וועלען זיך נישט בעטיי־ליגען אין די וואַהלען. און אַז אויב אין נייעם סיים וועט זיך אַריינקריגען עפּעס אַ יוד, וועט ער נישט האָבען דאָס מאָראַלישע רעכט צו פֿערזיכערען, אַז ער רעפּרעזענטירט די יודישע בעפֿעלקערונג, אַז די עווענטועלע יודישע דעפּוטאַטען אָדער סע־נאַטאָרען וועלען זיין גיכער נאָמינאַטען און „בע־שאָנקענע“ איידער געוועהלטע פֿאָרשטעהער פֿון פֿאָלק.

די פּאָליטישע לאַגע אין פֿראַנקרייך

פּיער לאַוואַל און זיין ראָל

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ פֿון פּאַריז)

אייגענטליך, שטייענדיג אינמיטען די הייסע יולי־טעג, ווען די פּאַריזער בולוואַרען זענען פֿול מיט פּולווער, וואָלט אפֿשר געווען אַקטועלער צו רעדען וועגען „העלד פֿון טאָג“, דעם פֿאָלקאָווניק דע לאַ ראָק. מיר וועלען זיך אָבער פֿערנעמען מיט דעם העלד פֿון אַלע טעג, רעמיעניגען, וואָס ציהט די דראָהטען פֿון אונטער די קוליסען, שטופּט אין פֿאָדערגרונט דעם פֿאָלקאָווניק, אָבסערווירט דער ביי די שטרענגסטע נייטראַליטעט און האַלט גרייט אין רעגירונגס־שטאַל דעם ווייסען טריומף־פֿערד, פֿערשטייט זיך, פֿאַר זיך...

מיר וועלען זיך אָפּשטעלען אויף דער ראָל פֿון פּיער לאַוואַלן, דעם הויפּט־סופֿליאָר פֿון פֿראַנצויזישען שויספּיל, וואָס האָט זיך נאָך אָנגעהויבען דעם 6־טען פֿעברואַר 1934 און וועט האָבען זיין פֿינאַל אין אַ געענדערטען פּאָליטישען רעזשים פֿון דער דריטער פֿראַנצויזישער רעפּובליק.

וואָס קומט איצט פֿאָר אין פֿראַנקרייך? אַז מען וויל, קען מען עס דעפֿינירען זעהר קורץ: דעם דורכ־שניטליכען פֿראַנצויז — דאָס, וואָס מיר רופֿען אָן „עמך“, אָדער אין פֿראַנצויזיש „לע פֿראַנסע מוּ־איען“ — איז שלעכט. דער פֿראַנצויזישער קרעמער, האַנדווערקער, פּויער, בעאַמטער, אָנגעשטעלטער, אַרבייטער, אפֿילו דער בעריהמטער גוט־סיטואיר־טער ראַנטיע, איז שטאַרק פֿערביטערט. דער קריזיס מאַכט אַ תּל פֿון זייערע אילוזיעס וועגען אַנ׳אייגענער הייזקע מיט אַ גאָרטען אַרום און אַ טויבען־שלאַק דערצו. די אַרבייטסלאָזיגקייט האָט שטאַרק פֿערגרעסערט די פֿאָלקס־מאַסען; דער קרעמער לייזט נישט, דער אַרבייטער מוז פֿערקלענערען זיין פֿאַר־ציע ווייַן, דער בעאַמטער בעקומט אַ געשניטענעם געהאַלט, ביים פּויער ווערט איינגעשרומפּט דאָס קאָנטאָ־ביכעל אין באַנק און ביים ראַנטיע, זשאַ־ווערט די שער צו די קופּאָנעם....

פֿרעגען זיך די מיליאָנען „קליינע מענשעלעך“, די פֿראַנצויזישע „פּעטי זשאַן“, אָט די אַלע, וואָס שאַפֿען אין זייער סומע דאָס פֿאָלק, אין וועמעס נאָמען מען רעגירט, מען וואַרפֿט אום קאַבינעטען און מען לייגט אַרויף פֿרישע שטייערען:

ווער איז שולדיג אין דעם אַלעם?

הערען זיי ענטפֿערס פֿון אַלע זייטען. דער קאַ־טוילישער פֿיהרער, דע־קעריליס זאָגט: די ראַדיקאַ־לען, סאָציאַליסטען און פֿריי־מויערער.

לעאָן בלום ענטפֿערט: שולדיג איז דער קאַפּי־טאַליזם, והא ראיה „מיר סאָציאַליסטען זענען נאָך נישט געווען ביי דער מאַכט“.

הערריאָ טענה׳ט, אַז די ראַדיקאַלע רעגירונגען זענען געבעך אונשולדיג. שולדיג איז אין אַלעמען, די שלעכטע צייט.

דער מאָנאַרכיסט דאָדע שרייבט יעדען טאָג, אַז ווען נישט די רעפּובליק, וואָלט אַלץ געווען גוט. לעבען זאָל דעריבער דער קעניג! און ענדליך דער פֿראַנצויזישער מוסאָליני־ערזאַץ, דער „פֿיהרער“ נומער 3, דער פֿאָלקאָווניק און גראַף ראַד־דע־לאַ־ראָק וויל פֿאַר יעדען פּרייז אויפֿווייזען, אַז שולדיג זענען די פּאַרטייען, אַלע פּאַרטייען און קודם כּל, די מאַרקסיסטען און... דער אַנאָנימער קאַפּיטאַל! פֿאַרוואָס עפּעס דער „אַנאָנימער“? — בלייבט אַ סוד.

אין אָט דעם אידייאישען תּוהו־ובוהו קומט אויס דעם פֿראַנצויזישען מאַסען־מענש זיך פּונאַנ־דערצוקלויבען, כּדי צו בעקומען וועלכען עס איז ענטפֿער אויף דער ברענענדיגער לעבענס־פֿראַגע: וואָס טון? ווייל, ביי דעם, ווי עס איז ביז איצט, קען נישט און עס טאָר נישט פֿערבלייבען. דער לינ־קער, רעכטער אָדער גלייכגילטיגער ווען ער שמועסט פּאָליטיק אין טראַמוואַי, אין קאַפֿע, אין ביוראָ, פֿערענדיגט ער מיט דעמזעלבען רעפֿרען: „איל פֿאָ קע סאַ שאַנזש“ (דאָס מוז זיך ענדערען!),

„דאָס“ — מיינט מען די קאָרופּציע, דעם פּראָ־טעקציע־סיסטעם, די דעפּוטאַטען, די וואָס אַפּערירען, די מיניסטאָרען, וואָס נעמען כּאַבאַר און די פּאַרלאַ־מענטאַרישע מאַשין, וואָס פֿערגלעט עס. דער מענש פֿון גאַס“ גלויבט נישט מעהר אין דער אויפֿריכטיג־קייט. איהם אימפּאָנירען נישט מעהר, נישט קיין שיינע פּראָגראַמען און נישט „בעקאַנטע פּערזענ־ליכקייטען“. דער מאַסען־מענש פֿיהלט זיך אָפּגע־נאַרט און איז פֿול מיט אומצוטרוי. דאָס וואָס ער וויל, איז: אַרבייט, אַ פֿעסטען פֿראַנק, אַ געזיכער־טען גוטען מיטאָג יעדען טאָג און וואָס ווייניגער שטייערען און קודם־כּל: מען זאָל איהם לאָזען צו רוה!

דער, וועמען עס וועט איהם דאָס אַלץ פֿערשאַפֿען. אָדער בעסער געזאָגט, דער, וואָס וועט געוויגען זיין צוטרוי, מיט דעם וועט ער גיין, פֿאַר דעם וועט ער קעמפֿען אין גאַס, דעם וועט ער איבערגעבען די מאַכט.

און דאָ, הויבט זיך אָן די טראַגעדיע פֿון דעם אָרגאַניזירטען לינקען פֿליגעל פֿון דער פֿראַנצויזי־שער געזעלשאַפֿטליכקייט, פֿון דעם אַ. ג. „פֿאָלקס־פֿראָנט“, וואָס נעהמט אַרום ביים היינטיגען טאָג, נאָר ברייטע מאַסען.

דער „פֿאָלקס־פֿראָנט“ איז ענטשטאַנען אַלס רע־זולטאַט פֿון איינהייטס־פֿראָנט פֿון קאָמוניסטען און סאָציאַליסטען, צו וועלכע עס שטייט איצט צו, האַלב דרייסט, דער לינקער פֿליגעל פֿון די ראַדיקאַלען, מיט דאַלאַדיע בראש.

דער „פֿאָלקס־פֿראָנט“ איז ענטשטאַנען געגען ווילען פֿון זיינע שפּיצען, אונטערן דרוק פֿון דער געפֿאַהר פֿון אַ פֿאַשיסטישען אָנגריף. ער איז אַ פֿער טיידיגונגס־בלאָק. דערין ליגט זיין שוואַכקייט. אין זיין פּראָגראַם איז נישטאָ קיין איינציג וואָרט וועגען סאָציאַליזם אָדער קאַמף געגען קאַפּיטאַליזם, שוין אָפּגערעדט וועגען סאָוויעטען, אָדער דיקטאַטאָר פֿון פּראָלעטאַריאַט. זיין קאַמפּס־פֿאָהן איז די דעק־לאַראַציע פֿון מענשען און בירגער־רעכט, דאַטירט פֿון.... 1793. מיט איין וואָרט: אַלטער יאַקאָבינישער ווייַן פֿערוואַסערט מיט דאַלאַדיע נוסח אין אַ מהלך פֿון קנאַפּע 150 יאָהר!

צוויי מחנות שטייען איינע אַנטקעגען דער צווייטער און צווישען זיי — דער דריטער צד — די 100 טויזענט פּאָליציי־לייט און סאָלדאַטען. דער דריטער צד איז דער איינציגער פֿאַקטישער שטיצ־פּונקט פֿון פּיער לאַוואַלן און זיין רעגירונג. קיין אַנ־דערען רעאַלען כּוח, פֿערמאָגט ער נאָך נישט, ביים היינטיגען טאָג.

לאַוואַל געהערט נישט צו די, וואָס ציהען קאַש־טאַנעם פֿון פֿייער פֿאַר יענעם. די מלאכה וועלען אַנ־דערע מאַכען פֿאַר איהם. נישט אומזיסט איז ער אַ דורך יאָהרענלאַנג דעם סאָציאַליסטישען חדר. לאַ־וואַל, אפֿשר בעסער ווי אַלע קען דעם שפּיל פֿון די געזעלשאַפֿטליכע כּוחות אין לאַנד, זייערע גע־גענזאַצען און די הויפּט־זאַך, זייערע שוואַכע פּלע־צער.

פּיער לאַוואַל, דער זוהן פֿון אָרימען שענקער פֿון אָווערן, דער אַנאַרכאָ־סינדיקאַליסט, סאָציאַ־ליסט, קען אויסגעצייכענט דאָס פּשוט׳ע פֿאָלק. אפֿילו ווען דער פּויפּסט האָט איהם, דאָ נישט לאַנג בעעהרט מיטן טיטול גראַף, האָט עס איהם נישט געשאַדט אין דער רויטער פּאַריזער פֿאָרשטאָט אָבער וויליע, צו בעקומען די מעהרהייט שטימען. נאָך בריאַנען איז ער פֿיליכט דער בעסטער דראָמענ־ציהער פֿון דער הינטער־קוליסען־פּאָליטיק.

ווי איז לאַוואַלס בעציהונג צום פֿאָלקס־פֿראָנט? אָפּיציעל אַנ׳אָביעקטיווע און קאָרעקטע. אויף אַנ־

(ווייטער זעה 15־טע זייט)

אַבּיסיניע, דאָס לאַנד און זיינע איינוואוינער

דער נאָמען אַבּיסיניען געהט די לעצטע וואָכען נישט אַראָפּ פֿון די צייטונגס־שפּאַלטען. צעהנדליגער אַרטיקלען, קאָרעספּאָנדענציעס, הונדערטער דע־פּעשען ברענגען כּסדר די פֿערשידענסטע ידיעות וועגן ראַזיגן לאַנד און דעריבּער זענען זיי זיך שטאַרק סותר. פֿון איין זייט ברענגט מען אַז די אַבּיסיניער זענען קריסטען און אַז דאָרט דרינגט וואָס אַמאָל אַלס מעהר אַריין די מאָדערנע קולטור און פֿון דער אַנדער זייט אַז דאָרט הערשט נעצענדינסט און אַז עס הערשט דאָרט שקלאַפֿעריי.

די בעפֿעלקערונג פֿון אַבּיסיניען איז אַ שטאַרק געמישטער. עס זענען דאָרט פֿערהאַן סעמיטישע שבטים. כאַמיטען, ציינקיאַלאַ שבטים, וואָס זענען מאַכמעדאַנער, נעגערישע שבטים, וואָס בילדען די מעהרהייט פֿון לאַנד סאָמאַלען, קאַלאַסען און ענד־ליך די יודישע פֿאַלאַשען.

אַבּיסיניען בעשטעהט פֿון 11 בעזונדערע כּמעט אַנאָפּהענגיגע מלוכה׳לעך, וואָס אַלע אונטערליגען די דער אויבּערמאַכט פֿון „נעגוס זעקעשטיי“ פֿון „קעניג פֿון די קעניגען“, וואָס וואוינט אין אַדיס אַבּעבּאַ. די בעזונדערע קעניגען זענען אין אינער־ליכע פֿראַגען זעהר ווייניג אָפּהענגיג פֿון דעם „קע־ניג פֿון די קעניגען“. דעריבּער הערשט אין איינגע לענדער פֿאַקטיש נאָך די שקלאַפֿעריי אין איהר אַל־טערטימליכער, בּוכשטעבּליכער פֿאָרם, וועלכע הייליע סעלאַסיע. דער אַבּיסינישער קעניג אַליין קען נישט אָפּשאַפֿען, הגם ער וועל עס.

מיט׳ן אַבּיסינישען קריסטענטום איז אויך נישט אַלץ אין אָרדענונג. למשל דאָס לאַנד קאַפֿאַ האָט צוויי מיליאָן איינוואוינער — דערפֿון זענען קוים 2000 קאַטאָליקען. די איבעריגע זענען געצענדינער. מאַכמעדאַנער א.אַז. וו.

דאָס קריסטענטום האָט זיך פֿערשפּרייט אין אַבּי־סיניען נאָך אין אָנהויב פֿון פֿירטען יאָהרהונדערט ד. ה. אין דער זעלבער צייט, ווען קאָנסטאַנטין דער גרויסער האָט ערקלערט אין רוים דאָס קריס־טענטום אַלס די הערשענדע רעליגיע. די אַבּיסיניער רוהמען זיך דעריבער, אַז זייער קריסטענטום איז פּונקט אַזוי אַלט ווי דאָס קריסטענטום פֿון דער רוי־מישער אימפּעריע, ווען ס׳איז ענטשטאַנען דער קרי־גערישער מאַכמאַדאַניזם, וואָס האָט מיט פֿייער און שווערד אָנגעהויבען צו פֿערשפּרייטען זיין רעליגיע און האָט פֿערנומען עגיפּטען, ווי אויך גאַנץ צפֿון־אַפֿריקאַ האָט ער פֿולשטענדיג אָפּגעשניטען אַבּיסיניען פֿון יעדער קאָמוניקאַציע מיט דער איבעריגער קריסט ליכער וועלט. 10 יאָהר־הונדערטער האָט געדויערט די דאָזיגע סעפּאַראַציע און אַלס רעזולטאַט, האָט דאָס אַבּיסינישע קריסטענטום אַדורכגעמאַכט עהנליכע פֿערענדערונגען ווי דער יודישער גלויבען פֿון די פֿאַלאַשען. אין אַבּיסינישען קריסטענטום זענען פֿערהאַן זעהר אַ סך יודישע און מאַכמאַדאַ־נישע מנהגים און געצענדינערישע. די אַבּיסינישע קריסטען פֿייערען שבת אַנשטאָט זונטאָג און זענען אויך מל זייערע קינדער און נעבען דעם האָבען זיי אויך אַ סך געצענדינערישע מנהגים.

אַבּיסיניען איז זעהר אַ גרויס לאַנד: עס האָט אַ רונדען מיליאָן קוואַדראַט קילאָמעטער, דאָס הייסט, צוויי און אַ האַלב מאָל אַזוי גרויס ווי פּויילען מיט אַ בעפֿעלקערונגס צאָהל פֿון 10 ביז 12 מיליאָן איינוואוינער. בעת אַ מלחמה וואָלט אַבּי־סיניען געקענט אַרויסשטעלען קרוב אַ מיליאָן זעל־נער. מאָדערן בעוואָפֿענט זענען אָבער סך־הכּל 100 טויזענט אַבּיסינישע זעלנער. די ענגלישע געוועהר־סוחרים ליפֿערען אפֿילו געוועהר דורך סוראַן, ווי אויך יאַפּאַנישע און דייטשע סוחרים דורכן רויטען ים אַרבייטען זעהר ענערגיש ביים צושטעלען גע־וועהר פֿאַר דער אַבּיסינישער אַרמעע, איז אָבער דאָך שווער צו וויסען ווי ווייט זיי האָבען געהאַט ערפֿאָלג אויף דעם געביט.

מיט 40 יאָהר צוריק בעת איטאַליען האָט גע־מאַכט איהר ערשטען אָנגריף אויף אַבּיסיניען, האָט די גאַנצע בעפֿעלקערונג, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זי איז נישט קיין איינהייטליכע, אַרויסגעוויזען אַ מערקווירדיגע איינשטימיגקייט אין דער פֿער־טיידיגונג פֿון זייער לאַנד און אונאָפּהענגיגקייט. דער דאָזיגער ווידערשטאַנד האָט דאַן דערפֿיהרט צו דער מפּלה פֿון די איטאַליענער ביי אַדואַ. עס איז דעריי־בער אָנצונעהמען, אַז אויך דאָס מאָל וועלען זיך די אַבּיסיניער פֿערטיידיגען געגען די איטאַליענער ווי דעמאָלט, קודם כּל דערפֿאַר, ווייל עס איז אַנ׳־איבערפֿאַל פֿון פֿרעמדע. די אַבּיסיניער זענען אַ קרי־געריש פֿאָלק. ווען אַלע אַבּיסינישע פֿירשטען וועלען געהען מיטן קעניג, וואָס אונטערליגט נישט קיין שום ספֿק, וועט די איינהייטליכקייט פֿון ווידער־שטאַנד זיין פּונקט אַזאַ, ווי דאָס איז געווען מיט 40 יאָהר צוריק.

צי וועט אָבער דאָס מאָל דער ווידערשטאַנד אויך זיין אַזאַ ווירקזאַמער איז אַנ׳אַנדערע פֿראַגע. גאַנץ אַבּיסיניען שטעלט מיט זיך פֿאָר אַ ריזיגע פֿעלזיגע פֿעסטונג. דאָס איז אַ בערגיגע געגענט ווילד און שווער אַדורכצוגעהען, מיט זעהר ווייניג וואַסער, און האָט דעריבער אידעאַלע פֿערטיידיגונגס־מיט־לען. אָבער אין דער איצטיגער צייט שפּילט דאָס שוין נישט אַזאַ ראָלע ווי מיט 40 יאָהר צוריק, ווען עס זענען נאָך נישט געווען קיין טאַנקס, וואָס קענען זיך בעוועגען איבעראַל און אַעראָפּלאַנען, וואָס קע־נען פֿון דער הויך אויסזוכען אַלע בעהעלטענישען, וואָס ווערען בענוצט אין אַ פּאַרטיזאַנישען קריג, מיט וועלכע די אַבּיסיניער וועלען זיך מסתּמא ווע־לען בענוצען.

———

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 16 יולי
ט"ו תמוז תרצה

זון-אויפגאנג 3.30
זון-אונטערגאנג 7.53

לייב אוריזאן געקומען צו קבורה

איז קבר פון זיין ברודער יוסף, וועלכער איז מיט 7 יאָהר צוריק עקסהומירט געוואָרען קיין ארץ-ישראל

נעכטען איז פאָרגעקומען די לויה פון פערשטאָרבענעם ציוניסטישען עסקן לייב אוריזאָן ז"ל.

פאר דער לויה האָט זיך די פאמיליע געווענדעט צום ראבינאט מיט א שאלה: צי על פי דין מעג מען דעם נפטר קובר זיין אין דעם קבר פון זיין ברודער יוסף, וועלכער איז ווי בעוואוסט מיט 7 יאָהר צוריק עקסהומירט געוואָרען קיין ארץ ישראל.

נאָך א לענגערן ישוב-הדעת, האָט דער ראבינאט מתיר געווען דעם נפטר קובר צו זיין אין ברודער'ס קבר. דער ראבינאט איז ארויסגעגאנגען פון דער הנחה, אז דאָס קובר זיין א ברודער אין דעם זעלבען קבר איז נישט קיין בזיון המת.

אין דער לויה האָט זיך בעטייליגט א גרויסער עולם. דער גאנצער ועד העירוני, ועד פון „אהל יעקב", די פערוואלטונג פון „העלענובעק", פארשטעהער פון דער קהלה און פון פיל אנדערע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס. פאר'ן ארון איז געגאנגען די פערוואלטונג פון פרויען-קאָמיטעט פון „העלענובעק", קינדער און שילער פון דער אגראָנאָמישער שולע ביי „העלענובעק".

אין טהרה-הויז האָט דער חזן פון „אהל יעקב", ה' טאפעל צוזאמען מיט'ן סינאגאָגען-כאָר אונטער דער לייטונג פון דיר. דארגוזשאנסקי — געמאכט אַן'אל מלא רחמים און הרב גוטקאָווסקי האָט אין ווארימע ווערטער מספיד געווען דעם נפטר.

ביים אָפענעם קבר האָט זיך מיט'ן נפטר געזעגנט דאָזאָר מ. ה. רומקאָווסקי אין נאָמען פון דער פערוואלטונג און קינדער פון „העלענובעק", שילדערנדיג די גרויסע אבדה, האָט זיך ה' רומקאָווסקי פונאנדערגעוויינט.

ה' לעוו האָט זיך געזעגנט אין נאָמען פון ועד העירוני און פון „אהל יעקב". נאָך דעם ווי דער חזן מיט'ן כאָר מאכען „אל מלא רחמים'ס", האָבען די קרובים און דער גרויסער עולם מלוים אין א געדריקטער שטימונג פערלאָזען דעם בית-החיים.

* * *

א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט האָט געצויגען דאָס אראָפנעמען די מצבה פון יוסף אוריזאָן'ס קבר. אויף דער מצבה געפינט זיך אזא אויפשריפט:

„פ. נ.

יוסף ב"ר עזריאל צבי אוריזאָן המכונה בן אורי נולד ח' שבט תרל"א ונפטר ט"ו כסלו תרפ"ד.

והעלו את עצמותיו מזה לארץ ישראל ביום ד' כ' כסלו תרפ"ח ונקבר שמה על הר הזיתים".

די בית-החיים ארבייטער האָבען אראָפגענומען די מצבה, און צוריק אויפגעגראָבען דעם קבר. פון וואנען ס'איז מיט 7 יאָהר צוריק עקסהומירט געוואָרען קיין ארץ ישראל דעם נפטר'ס ברודער יוסף אוריזאָן ז"ל און אין דעם זעלבען קבר קובר געווען דעם נפטר לייב אוריזאָן, וואָס האָט אויף די מלוים געמאכט אַן'אומגעהויערען איינדרוק.

הכנות צו די סיים-וואהלען

געעפענט ספעציעלע וואהל-מעלדע-ביוראָס

ווי מיר האָבען שוין אין אונזער זונטאג-נומער מיטגעטיילט, האָט דער מאגיסטראט בעשלאָסען פונאנדערצושיקען פאָרמולארען צו אלע ווירטסלייט, וועלכע דארפען פעסטשטעלען די וועהלער-רשימות צום סיים.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט די שטאָט-פערוואלטונג געעפענט ספעציעלע וואהל-מעלדע-ביוראָס, וועמעס אויפגאבע עס וועט זיין פונאנדערצושיקען די דערמאָהנטע פאָרמולארען צו די ווירטסלייט, זיי צוריקצונעהמען, קאָנטראָלירען מיט די מעלדע-ביכער און נאָך דער קאָנטראָל, זיי פונאנדערצושיקען אין די ענטשפרעכענדיגע 204 וואהל-קרייזען.

די ביוראָס ווערען אָנגעפיהרט פון א פּאָרזיצענדער פון דער מעלד-ביורא, וועלכער האָט צוגעקריגען אלס העלפער, צוויי צו דעם צוועק ספעציעל אנגאזשירטע מענשען.

די וואהל-מעלדע ביוראָס זענען טעטיג טעגליך פון 6—10 אָוונד.

ס'זענען שוין איינגעפלאָסען די ערשטע פאָרמולארען, צוריקגעשיקטע פון די הויז-איינענטימער.

איטאליעניש-אביסינישער קאנפליקט — אַן'עניז פאר שווינדלערישע פרנסות

(א) אין שייכות מיט דעם פערשאַרפטען איטאליעניש - אביסינישען קאָנפליקט, האָבען זיך אין שטאָט פערשפּרייט קלאַנגען, אז פאַרשטעהער, סיי פון איטאליען, סיי פון אביסיניען אנגאזשירען געוויסע אונטעראָפיצירען, אלס אינסטרוקטאָרען פאר זייערע אַרמעען.

אין רעזולטאט פון די ווערסיעס, פערשטעהט זיך האָבען זיך שוין געפונען „מאכערס" אזעלכע, וואָס האָבען זיך אונטערגענומען צו צושאַנסען אָט אזעלכע אָרט „פאָסטענדלעך" (געצאָהלט האָט מען געזאָלט בעקומען גאנץ נישקשה'דיג פון 15—45 זל. א טאָג) און דערוויל, ביז וואָס, ביז ווען גענומען א דערויף פאר זייער טרחא...

ווי עס שטעלט זיך אָבער ארויס, איז די גאנצע מעשה לא היה ולא נברא — מאטשעק האָט נאָך נישט קיין וואָגען, וואויטעק האָט נאָך נישט קיין פערד, נישט מען שלאָגט זיך און נישט מען זוכט אינסטרוקטאָרען — דער גאנצער ענין איז נאָר א קונציג צוגעטראַכטער פון א חברה שווינדלער, כדי אריינצונאַרען אין זאַק אריין נאַאיווע בעלנים אויף פעט-געצאָהלטע פאָסטענס.

זיך געסמ'ט

(א) די 35-יעהריגע גענאָוועפאַ זאלעווסקאַ פון קניאזעוויטשא 6, האָט על-פי-טעות איינגענומען ציין-כלאָר און האָט זיך שווער פערגיפטעט. דער אַרויסגערופענער פאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר, האָט איהר אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שטעטישען שפּיטאָל אין ראַדאָגאָשטש.

* * *

(.) פאַר'ן הויז גומער. 5 פון דער צמענטאַרנע גאַס, האָט מיט אַן'אומבעקאַנטען גיפט זיך געסמט דער 30-יעהריגער קאַזשמיעזש שוויענטשיצקי.

דער אַרויסגערופענער פאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר, האָט איהם, נאָכ'ן דערטיילען די ערשטע הילף, אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד — נויט.

ביי די ווידזעווער פייערלעשער

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פערענדיגונג פון די פייערלעשער-קורסען פון דער 10-טער פייערלעשער-אָפּטיילונג ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פייערליכקייט, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט דער קאָמענדאַנט פון דער 10-טער פייערלעשער-אָפּטיילונג, קאָנסול מאַקס קאָהן און וויצע - קאָמענדאַנט קליקאַר.

די פייערלעשער - קורסען האָבען זיך פערענדיגט מיט דעם פונאַנדערטייל פון 77 דיפּלאָמען.

נאָך דער ענדיגונג פון דעם קורס, האָבען אַוואַנסירט אַ גאַנצע רייה פייערלעשער און בעקומען העכערע ראַנגעס.

זאל פילהארמאניע
נארוטאָוויטשא 20

היינט דינסטאג 9.15 אָוונט

יונג-טעאטער

קינסטל. אָנפיהרונג: ד"ר מיכאל בראַנדט.
רעזשי: ד"ר בראַנדט.
געשטאַלטונג פון רוים: אור-באַן באַר, מוזיק: אָנטשי
סון גאַנצען אַנסאַמבל.

„באסטאָן"

בילעטען צו בעקומען א גאנצען טאָג אין „קולטור-ליגע" און ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע

שפיטאל אויפ'ן נאָמען פון פרעז. מאשטשיצקי ווערט פערגרעסערט

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די פערוואלטונג פון דער היגער אובעזפּיעטשאַלניע, צוליב'ן דוחק אין שפּיטאָל-ערטער אין אונזער שטאָט, בעשלאָסען פונאנדערצובויען דעם היגען שפּיטאָל א. נ. פון פּרעזידענט מאשטשיצקי.

דער דערמאָנטער שפּיטאָל איז, בשעתו פערטראכט געוואָרען, אלס צוויי-פליגעלדיגע געביידע אויפגעבויט איז נאָר געוואָרען איין פליגעל און איצט ווערט טאַקי פּלאַנירט אויפצובויען אויך דעם צווייטען פליגעל. דאָס זאָל זיין א דריי-שטאָקיגע געביידע אויף 200 בעטלעך, און וועלכע עס זאָלען אויפגענומען ווערען כירורגיש און אינערליך קראַנקע.

דער בנין דאַרף קאָסטען א מיליאָן זל. אויף צו בעקומען א געהעריגע הלואה צו דעם צוועק, זענען שוין אונטערגענומען געוואָרען שריט ביי די מאַסגעבענדע ספערען אין ווארשא.

קאנפליקט צווישען היגיעניסטקעס און ראיאָן-דאקטוירים

נאָך נישט ערלעדיגט

אנהויב היינטיגען חודש, אין הסכם מיט דער רעאָרגאניזאציע פון הייל-וועזען פון דער אובעזפּיעטשאַלניע, זענען איינגעפיהרט געוואָרען די א"נ הויז-דאָקטוירים, דערביי זענען ענטזאָגט געוואָרען די אלע היגיעניסטקעס, וועלכע האָבען פריהער געארבייט אויף די פונקטען. די היגיעניסטקעס זענען שפּעטער, כמעט אלע אנגאזשירט געוואָרען דורך די הויז-דאָקטוירים.

אָבער שוין אין סאַמע תחילת איז אויסגעבראָכען א קאָנפליקט צווישען דעם היגיעניסטען - פערבאנד און צווישען די ראַיאָן-דאָקטאָרוים. דער פערבאַנד פון היגיעניסטקעס האָט פעדלאַנגט אַן'איינהייטליכען לוין-אָפּמאַך, צווישען די היגיעניסטקעס און דאָקטוירים.

אין דעם ענין איז צוגעשיקט געוואָרען אַן'ענטשפּרעכענדער פאָרשלאַג צום דאָקטוירים-פעראיין, וועלכער האָט זיך אָבער געהאלטען פאר נישט קאָמפּעטענט צו ערלעדיגען דעם ענין, און ער האָט פאָרגעלעגט, אז דער ענין זאָל ערלעדיגט ווערען צווישען די ראַיאָן-דאָקטוירים און די היגיעניסטקעס.

עס איז דעריבער אויסגעוועהלט געוואָרען א ספעציעלע קאָמיסיע פון דאָקטוירים און היגיעניסטקעס און, ווי מיר דערוויסען זיך, איז ביז איצט דער ענין נאָך נישט געוואָרען ערלעדיגט און דער פערבאנד פון היגיעניסטקעס האָט דעריבער זיך בדעה צו ווענדען צום ארבייטס-אינספּעקטאָריאט, אז ער זאָל אין דעם ענין אינטערווענירען.

אינדיווידועלע

רייזעס קיין פאלעסטינא

מיט דער שיף „POLONJA" יעדע 2 וואכען גענען קויציע פון 1,800 זל.

ערלעדיגט

Wagons-Lits Cook

PIOTRKOWSKA 64, tel. 170-77.

צוגאב-פאבאר

(א) מאָנטאג, דעם 29 ה. ח. 8 אַ זייגער פריה, וועט אויף פּיעטרקאָווער 165 אַמטירען אַ צוגאַב-פּאַבאָר-קאָמיסיע פאַר דעם יאהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון די קאָמיסאַריאַטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14, וועלכע האָבען צוליב וועלכע ס'איז סיבות זיך בשעת' נישט צוגעשטעלט צו דער רעקרוטען-קאָמיסיע.

אפטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ס. יאַנקעלעוויטש (צלט-שטאָט 9), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשא 6), ע. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307), א. פּיעטקאָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91), ל. שטעקל (לים אַנאָווסקיעגאָ 37).

איינברוכען און גנבות

(א) אין דער כעמישער וועשעריי פון מאַריע זדראָיעווסקאַ, פּעטריקאָווער 229, האָבען זיך אין דער פערגאנגענער נאַכט אריינגעקומען גנבים און האָבען צוגעגנב'עט פערשידענע גאַרדעראָב-זאַכען פאַר 600 זל.

— אין דער וואוינונג פון העלענאַ ענדער בזשאָזאָווע 8, האָבען זיך איינגעבראָכען גנבים און האָבען פון דאָרט ארויסגעגנב'עט פערשידענע חפצים אין ווערט פון 800 זל.

אין ביידע פאַלען האָט פּאָליציי אונטערגענומען אַן'אויספאָרשונג.

זיך פערסמ'ט מיט נישט-פרישע מאכלים

(א) דאָס פּאָר-פּאָלק גוסטאַוו און אירענע ראַלעוויטש, אויף פּשענדזעלניאַנאַ 55, האָבען זיך אוועק געזעצט אָנבייסען. דאָס אָנבייסען איז בעשטאַנען פון געבעקס און שינקע.

נאָכ'ן עסען, האָבען זיי בעקומען שטאַרקע וויייהען און מען האָט צו זיי גערופען ארויסרופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אז זיי האָבען זיך פערסמט מיט נישט-פרישע מאכלים.

פּאָליציי פיהרט וועגען דעם ענין אַן'אויספאָרשונג.

בעפאלען איז גאס

(א) בעת עדוואַרד טשיכאָצקי איז אַהיימגעגאַנגען, נאָך זיין שפּאַציר, זענען איהם אויף דער דאָמבראָווסקיעגאָ גאַס בעפאַלען עטליכע אומבעקאַנטע און האָבען איהם גוט צושלאָגען.

דעם פערוואונדעטען האָט פּאָגאָטאָוויע באַנדאַזשירט און איהם אָפּגעפיהרט אַהיים.

אויפגעהאנגען זיך שיכורערהייט

(א) דער 59-יעהריגער סטאַניסלאַוו אָסוואַלד האָט געהאַט אַ טבע צו חבר'ן זיך מיט'ן ביטערען טראָפּען. נעכטען, אַז עס האָט אָסוואַלד'ן פּערפעהלט קליינגעלד און דער שענקער האָט געזאָגט: „ניט באַרגויען", האָט ער זיך מישב געווען און איז גאָר געגאַנגען צו זיין איידעם אויף דער וושעשניעווסקא 86 און האָט דאָרט געמאַכט אַזאַ קליין אַוואַנטורעלע, וועלכעס האָט דעם איידעם געקאָסט אַ פּאָר גילדען:

— נאַט אייך, שווער לעבען זאָלט איהר און שרייט נישט.

אָסוואַלד, האָבענדיג אַ פּאָר גילדען אין טאַש, האָט ער זיי אַוועקגעטראָגען דעם שענקער. און איז ער שוין געווען גאָר גוט שכור, האָט ער זיך מישב געווען און זיך גאָר אויפגעהאָנגען אויף דעם פּלויט פון זיין איידעמ'ס הויז.

געפונען האָט מען איהם ערשט היינט פּאַרטאָג, אַ שטייפען, אַ געסטאָיעטען און... שוין אַ טויטען — אָסוואַלד האָט זיך אויסגעניכטערט.

אונטערגעווארפען

(א) אַנגעפּעה'לט פון צוויי וואָכען, אַ מאַנספּערשוינדעל איז אונטערגעוואָרפען געוואָרען אינ'ם טויער אויף מאַלי נאָס 2.

דאָס קינד איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטאָטישען פינדעל-הויז. די מאַמע פון דעם אונטערגעוואָרפענעם קינד, ווערט געזוכט פון דער פּאָליציי.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. אן

אָרגאַניזירט

„אַרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ-סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.

68-יעהריגער זקן דערמאָרדעט זיין שטיף-זוהן און בעגראָבט איהם אין וואַלד

(א) אַ מיאוס'ע מעשה איז געשעהען אין וראָלבאָזש (פעטריקאָווער קרייז) דאָרט האָט גע-וואוינט דער 68-יעהריגער פויער אַנטאָני באָגוס-לאַווסקי וועלכער האָט געהאַט אַ כאַלופע בשותפות מיט זיין צווייטער פרוי.

די האַלבע כאַלופע, וועלכע האָט געהערט צו זיין ווייב, האָט געדאַרפט, נאָך איהר טויט ירשע-נען, איהר זוהן, דער 21-יעהריגער יאַן פלאַטקאָוו-סקי.

דאָס האָט דעם אַלטען באָגוסלאַווסקי זעהר שטאַרק פערדראָסען: „היתכן, האָט ער זיך גע-טראַכט, איך בין דער מאַן, און ירשענען זאָל נאָר דער שטיף-זוהן? און דער אַלטער האָט אַלץ געזוכט געלעגענהייטען, אָפּצורוימען פון וועג זיין שטיף-זוהן.

אַ געלעגנהייט אַזאַ'ס האָט זיך גאָר בקרוב געמאַכט: געווען איז עס איינעם אַ טאָג, ווען די פויערטע איז געווען אין פעלד און אין דער כאַלופע איז געבליבען נאָר באָגוסלאַווסקי מיט דעם שטיף-זוהן, האָט דער אַלטער גענומען אַ האַק און מיט דעם גאַנצען כּוח האָט ער דעם שטיפזוהן, היינטערוויילעכץ דערלאַנגט איבערן קאָפּ אַזוי, אַז ער איז געבליבען אַ טויטער.

אָפּגעטון דאָס שטיקעל „אַרבייט“, האָט ער אָפּגעוואַשען די פּאָדלאָגע, די האַק, אַרומגעוואַשען זיך די בגדים און דעם קערפּער האָט ער געשלעפּט אין וואַלד אַריין. וואו ער האָט איהם בעגראָבען.

עס איז קיינעם נישט געוואָרען אויפפאַלענד, וואָס מען האָט דעם 21-יעהריגען פלאַטקאָווסקין אַ לענגערע צייט נישט געזעהען אין דאָרף, ווייל פלאַטקאָווסקי איז געווען אַ סוחר און ער פלעגט גאַנץ אָפט אַרומפאָהרען און מסחרן.

אַ היימלאַזער הונט האָט צופעליג ענטדעקט דעם טויטען קערפּער און — פון פּאָד'עם צום קריי-ליכעל — איז די פּאָליציי דערגאַנגען, ווער עס איז געווען דער מערדער.

דער מערדער איז אַרעסטירט געוואָרען.

SUDORYN „Ap. Kowalski” usuwa **POT i WON** Wystrzegać się naśladownictw.

6 חדשים טורמע פאר בעליידיגן דאָס פוילישע פאָלק און די פוילישע רעגירונג

(א) דעם 4-טען פעברואַר ה. י. איז אין קאַקאָשעקס רעסטאָראַן אויף לעלעוועלא 8 געזעסען אַ געוויסער סושעק, וועלכער איז, הפּנים, שוין נישט געווען אינגאַנצען „סוכע“ און צווישען איין גלעזעל און דעם צווייטען, האָט ער בעליידיגט דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַלעק פּילסודסקי, וועל-כער האָט נאָך דעמאָלט געלעבט, די רעגירונג און דאָס גאַנצע פוילישע פאָלק.

צו דעם שיכּור-שמועסעל האָט זיך צוגע-הערט אַ פּאָליציי - [illegible] וועלכער האָט איהם צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

אין געריכט, וואָס איז נעכטען פאָרגעקומען, האָט זיך סושעק פערטיידיגט, אַז ער איז, בעת-מעשה געווען שכּור, ווי לוט און ער געדענקט גאָר-נישט, וואָס ער האָט געזאָגט און ער האָט דעם געריכט געבעטען, אַז זיין געזאָגעכץ זאָל בעטראַכט ווערען ,ווי פשוטער געבילעכס.

דאָס געריכט אָבער, אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה, אַז „וואָס ביי אַ ניכטערן אויף דער לונג, איז ביי אַ שכּור'ן אויף דער צונג“, האָט איהם פערמשפּט אויף 6 חדשים טורמע.

דריי געשטערטע שלום-בית'ן

(א) אַז סטאַניסלאַוו כאַבאַנסקי פון זאַזשעוו 9 איז אין כּעס, טראַכט ער זיך: „בּליזשע טשאַלאַ, ניזש קאַשולאַ“ — אַז דאָס ווייב איז איהם נעהנ-טער, ווי דאָס אייגענע לייב. דעריבער אָנשטאָט זיך אַליין אַ מעשה אָנצוטון, האָט ער דעם ווייב זיינעם געפלעט דעם קאָפּ און אַלס צולאָג — מיט אַ שטוהל איבער די פּלייצעס.

די רויטע-קרייץ פּאַנאָטאָוויע האָט איהר אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין קרייז-שפּיטאָל און מיט איהם מיט כאַבאַנסקי'ן אַליין, האָט זיך מתעסק געווען די פּאָליציי, וועלכע האָט געגען איהם אונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

* * *

די זעלבע יענטע, נאָר אַביסעלע אַנדערש גע-שליערט, האָט זיך בעוויזען אויף וואָוועלסקאַ 6. דאָרט איז שוין דאָס ווייבעל אַננאַ ראַדוואַנסקאַ נישט געווען נאָר פּאַסיוו — אַ ווייב בלויז אויף צו בעקומען קלעפּ, נאָר זי האָט אויך צוריק געגעבען און דאָס נישט גלאַט אַזוי, אַבי יוצא צו זיין, נאָר טאַקי כּכּתוב, אי מיט'ן מעסער, אי מיט'ן וואַלגער-האָלץ און ווען נישט דאָס, וואָס די שכנים האָבען זיך אַריינגעמישט, וואָלט דאָרט געווען שוואַרץ-שבת

אויך דאָ האָט פּאַנאָטאָוויע פון רויטען-קרייץ זיי פערבונדען די צעקאַליעטשעטע הענט און פּיס און אין אַזאַ לאַגע, אַז אַזוי שנעל וועלען זיי זיך נישט כאַפּען שלאָגען, האָט זי זיי איבערגעלאָזט אויפ'ן אָרט.

* * *

אויך אויף מלינאַרסקאַ 27 איז פאָרגעקומען אַ היימיש מחלוקה'לע, צווישען דעם פאָר-פאָלק לעאָ-קאַדיע און באָלעסלאַוו נאָרבערטשאַק, אין וועל-כער עס זענען געלאָזען געוואָרען אין גאַנג אַלע שטוב חפצים, סיי שאַרפע, סיי טעמפּע.

אויך מיט זיי האָט די רויטע-קרייץ-פּאַנאָטאָוויע געהאַט אַ שטיקעל „האַנד-אַרבייט“, ביז זי האָט זיי בערוהיגט די צעהיצטע געמיטער און זיי איבער-געלאָזט, פערבאַנדאַזשירטע אויפ'ן אָרט.

היינט, ט"ו תמוז, צו דער צווייטער שמערצליכער יאָהרצייט פון מיין טייערער נישט-פערגעסענער מוטער

נ"ע פּעסע ליבע שמייער

פאַר איהר הייליגען אָנדענק, גיב איך 10 זל. פאַר'ן יתומים-הויז, זגערזשער 40.

ראַפאַל שמייער

Panu
Drowi Mortkowiczowi
za uratowanie życia mężowi memu oraz za nader troskliwą opiekę w czasie choroby jego, składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie
Helena Orzegowska.

פערמשפטער באַנדיט ענטלויפט פון טורמע

(א) דעם 27 מערץ ה. י. האָבען שפּאַצירט די צוויי ידידים: דער 28-יעהריגער קאַזשמיעזש יאַלאָוויעצקי און דער 23-יעהריגער יאַן ריבאַק.

אונטערוועגענס האָבען זיי אָנגעטראָפען אויף פערשידענע פערשוינען, וועמען זיי האָבען צוגע-רויבט ביי דעם אַ פינעווער גילדען, ביי אַן אַנדערען אַ צוויי זלאָט און אַזוי האָבען זיי געמאַכט אַ לע-בען. צווישען די געליטענע איז אויך געווען אַ געוויסע יאַנינאַ קאַלושנאַ, וועמען די באַנדיטען האָבען געדראָהט צו דער'הרגענען אויב זי וועט וואַגען אַ פּיפּס צו טון.

קאַלושנאַ האָט זיך אָבער נישט איבערגע-שראָקען און האָט טאַקי יאָ דערצעהלט דאָרט וואו מ'בּרויך.

נעכטען זענען די צוויי חברה-לייט געשטאַנען פאַר'ן געריכט, וועלכעס האָט פערמשפּט: יאַלאָ-וויעצקי'ן אויף 3 יאָהר און ריבאַק אויף 1 יאָהר טורמע.

ריבאַק'ן אָבער האָט זיך, הפּנים נישט פער-גלוסט צו בלייבען אַ גאַנץ יאָהר אין חד-גדיא האָט ער געמאַכט אַ „ויברח“ פון געריכט פּאָליציי זוכט איהם.

זעלבסטמאָרד פון אַ קראַנקען-שוועסטער

(א) אין קינפּעטאָרין קליניק אויף ד"ר שטער-לינג-גאַס 14, איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, דורך אויסטרינקען אַ גרעסערע דאָזע סובלימאַט די קראַנ קען-שוועסטער רחל וואָלבאַך.

וואָלבאַך האָט געהאַט נאַכט-דיזשור און אינ-מיטען דער נאַכט איז זי אַריינגעגאַנגען איז איהר צימער אַריין.

נאָכדעם, ווי איהרע חבר'טעס האָבען בע-מערקט, אַז עס איז שוין אַ לענגערע צייט, זייט וואָלבאַך איז אַרויס און קומט נישט צוריק, האָבען זיי איהר אויפגעזוכט און געפונען ליגען, איז איהר צימער אַ פּער'חלש'טע.

דער אָנגעקומענער דאָקטאָר האָט פעסטגע-שטעלט דעם טויט.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד ,איז אומבעוואוסט.

Dr. REICHER
פאַלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָווענד

ר. איזראַעל

משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

68)

די בעגייסטערונג פון אַלע אָנוועזענדע מיטן טאַנץ לויט די טענער פון דעם אומעטיגען פוילישען פאָלקס ליד איז געווען אין לשער א חוץ די עקזאָ-טישקייט פאַר די ענגלענדער אין דעם דאָזיגען טאַנץ איז סאַבאַ באמת געווען א קינסטלערין דאָס האָבען אַנערקענט אַלע וועלכע האָבען געהאַט די מעלע געהנייט זי צו זעהען ביים אויספיהרען איהרע טאַנץ פּראָדוקציעס פעלאַ צו וועלכער סאַבאַ איז געווען פערקויפט, האָט בכיוון נישט געוואָלט אַרויסרוקען סאַבאַן אין פאָדערגרונד, כּדי זי זאָל ביי זיך נישט צו גרויס ווערען און זאָל נישט פּרובען זיך אָקענענ-צושטעלען, די טאַנץ-קונסט האָט דעריבער ביי סאַ-באַן געדרעמעלט און האָט זיך נישט געקענט ענט-וויקלען. **סאַפאַ האָט אַליין פון זיך נישט מעהר גע-**האַלטען ווי פון א דורכשניטליכער **טענצערין**, איצט **ווען מ'האָט** איהר געגעבען **די מעגליכקייט זיך פּור-נאַנדערצוטאַנצען**, אָהן שום **קאָנטראָל און ווען עס** איז איהר געווען געלעגען דערין **אַז איהר טאַנצען** זאָל געפעלען ווערען האָט זי געהאַט די געלעגענהייט זיך צו בעווייזען מיט איהר גאַנצער קענטניש. זי האָט איצט אין אירע קינסטלערישע אויפפירונגען אריינ-געלעגט איהר נשמה, איהר האַרץ, איהר גאַנץ וועזען,

ווען זי האָט פערענדיגט דעם צווייטען טאַנץ איז צו איהר צוגעלאָפען דער רעזשיסער איהר געדריקט די האַנד און אויסגעשריגען:

— בראַוואָ, בראַוואָ! איך האָב נישט קיין ווער-טער פון ענטציקונג, פון וואַנען זענט איהר דאָ אַ-ראָפּגעפאַלען?

צוגעהענדיג צום דירעקטאָר האָבען זיי ביידע אָנגעהויבען צו בלעטערן עפּעס אין אַ גרויס בוך:

— ווי הייסט איהר האָט דער דירעקטאָר איבער-געפרעגט: איהר האָט געזאָגט אַז אייער קינסטלער-פּסידאָנים איז סאַבאַ, איך געפין דאָך דאָס גאָר-נישט, איך האָב דאָ אַנ'אויסגאַבע פון אַלע בעריהמ-טע טאַנץ-קינסטלערינס און אַזאַ נאָמען געפין איך נישט. אפילו צווישען די האַלב-בעריהמטע איז אויך דער נאָמען נישט פאַראַן. אפשר נאַרט איהר אונז אָפּ, אפשר האָט איהר געטאַנצט אונטער אַנ'אַנדע-רען נאָמען.

— איך האָב נישט קיין אינטערעס אייך אָפּצו-נאַרען. האָט סאַבאַ געענטפערט, איך געפין זיך אין א זעהר שלעכטער לאַגע און בין געקומען אייך בע-טען אַביסעל אַרבייט, איך האָב געפּרובט אייך צו בעווייזען מיינע קענטנישען און איצט דאַרפט איהר דעצידירען.

— **אויסגעצייכענט, איז די פּראָבע אויסגעפאַלען מיר האָבען נישט מעתר וואָס צו דעצידירען: ס'פער-שטעהט** זיך אַז איהר בלייבט דאָ ביי אונז. די פּרע-מיערע קומט פאָר אין 6 טעג אַרום. מיר וועלען נאָך האָבען גענוג צייט צו מאַכען רעקלאַמע. איך וועל אייך בעטען אַז איהר זאָלט מיטגעהן צו מיר אין ביוראָ.

— נישט אַרויסלאָזען זי מעהר, מיסטער דירעק-טאָר, האָט דער רעזשיסער איינגערוימט דעם דירעק-טאָר אין אויער אַריין,

— פערלאָזט זיך אויף מיר, איך בין אויך אַ מבין און קען מיין געשעפט.

אידאַ איז די גאַנצע צייט געשטאַנען אין אַ זייט און נישט אַנטיילגענומען אין געשפּרעך. די אויגען האָבען זיך ביי איהר אָנגעפולט מיט טרעהרען ווען זי האָט געזעהען אַז סאַבאַ האָט ערפאָלג און וועט זאָל אַנגאַזשירט ווערען אַהער. די פרייד איז געווען גע-מישט מיט טרויער. ווייל זי האָט געוואוסט אַז זי האָט נישט דאָפּיי קיין שום פערדינסטען אַז זי וועט מוזען זיין אויפן חסד און גענאַד פון סאַבאַן.

— קום מיט אידאַ האָט סאַבאַ זיך געווענדעט צו איהר, ווען דער דירעקטאָר האָט זי מיטגענומען צו זיך איין זי שוין געווען זיכער אַז דער דירעק-טאָר וועט זי שוין מעהר נישט אַרויסלאָזען און וועט אַנגאַזשירט ווערען אין דעם דאָזיגען רעווי-טעאַטער. הגם זי האָט אַבסאָלוט קיין אהנונג נישט געהאַט צו וועלכער קאַטעגאָריע דאָס דאָזיגע טעאַטער געהער, האָט זי זיך דערויף נישט געוואָלט אָפּשטעלען, איהר איז געווען אַלץ איינס. זי האָט געמוזט איצט בעקו-מען אַרבייט און נישט איבערקלויבען ווייל אַנדערש איז זי פערלוירען

— מיר וועלען מאַכען אַ קאָנטראַקט, האָט דער דירעקטאָר געזאָגט אַריינקומענדיג אין ביוראָ, דער קאַלטער ענגלענדער האָט בעקומען טעמפּעראַמענט. ער האָט אַרויסגעלייגט די ברילען אויף דער נאָז וואָס האָט געזאָלט הייסען אַז איצט הויבט זיך אָן די אָפיציעלע אַרבייט.

— מ'קען מאַכען אַ קאָנטראַקט, האָט סאַבאַ גע ענטפערט אַלץ דורך אידאַס פערמיטלונג. איך מוז אָ-בער שטעלען **צוויי בעדינגונגען.**

אידאַ האָט זי אָנגעקוקט פון וואַנען עס נעהמט זיך צו סאַבאַן אין איצטיגען מאָמענט אַזויפיל מוט צו שטעלען בעדינגונגען.

אידאַ האָט איבערגעגעבען דעם דירעקטאָר דאָס וואָס סאַבאַ האָט געהייסען.

— וואָס פאַרא בעדינגונגען, האָט דער דירעק-טאָר איבערגעפרעגט אריבערקוקענדיג איבער די ברי-לען.

— ערשטענס וויל איך האָבען די דעה ווענגען דעם ווי אַזוי מ'זאָל פיהרען די רעקלאַמע פאַר מיר...

— נאָכנעגעבען, האָט דער דירעקטאָר מסכים געווען, נישט לאָזענדיג אפילו פערענדיגען דעם זאַץ.

— און צווייטענס, האָב איך נישט קיין שום קאָ-סטיום, קיין שום קליידעל אויף זיך, אין וועלכען איך וועט זאָל קענען אַרויסטרעטען, די דירעקציע מוז דערי-בער מאַכען פאַר מיר די קאָסטיומען, וויפיל זיי ווע-לען קאָסטען וועל איך שפּעטער בעצאָהלען.

— אויך געמאַכט, האָט דער דירעקטאָר נאָכ-געגעבען, און נישט געוואָלט פערשלעפען די אונטער האַנדלונגען, ער האָט שוין געוואָלט זעהען סאַבאַס אונטערשריפט אויפ'ן קאָנטראַקט. דער דירעקטאָר האָט דערפיהלט נישט נאָר אַ גוט געשעפט נאָר אויך אַ גרויסען מאָראַלישען ערפאָלג וואָס איז פאַר יעדען אויפריכטיגען טעאַטער מענש אַ גרויסע סאַטיס-פאַקציע.

— און וואָס פאַרא געהאַלט פערלאַנגט זי, האָט דער דירעקטאָר געפרעגט דורך דער פערמיטלונג פון אידאַן.

— כ'זאָל אַזוי נישט וויסען פון בייז וואָס איך האָב צו זאָגען, האָט סאַבאַ געזאָגט צו אידאַן, וועל איך זאָגען וועניג, איז מעגליך אַז ער וועט מיך גאָר נישט האַלטען פאַר קיין טענצערין, וועל איך זאָגען פיל איז מעגליך אַז ער וועט מיך נישט וועלען אַנגאַ-זשירען, איבעריגענס קען איך זיך גאָרנישט אויף זיי-ער געלד און אויף זייערע בעדינגונגען און וויים נישט וואָס הייסט צופיל און וואָס צו וועניג.

— פרעג איהם, וויפיל איך בין ווערט פאַר איהם.

דאָס איז שווער פעסטצושטעלן איך קען דאָך נישט אָפּשאַצען.

— זאָג איהם, אַז איך קען נישט זייער געלד....

— אַהאַ האָט דער דירעקטאָר זיך געגעבען אַ קלאַפּ אין שטערען איך וועל אייך פאָרלויפיג בעשטי-מען 100 פונט אַ חודש,, פאַר דעם געלד קענט איהר ביי אונז זעהר גוט לעבען.

— צוזאַמען מיט מיין פּאַרטנערין, האָט סאַבאַ געפרעגט אָנווייזענדיג אויף אידאַ'ן.

— געוויס, און אייך וועט נאָך דערפון עפּעס בליי-בען. ביי אַ בעשיידענעם לעבען.

— בין איך מסכּים — האָט סאַבאַ געענטפערט. דער דירעקטאָר האָט עפּעס לאַנג געטראַכט. דאָס האָט ער צונויפגעשטעלט דעם קאָנטראַקט, וועלכען סאַבאַ האָט געדאַרפט אונטערשרייבען.

(פאָרטזעצונג קומט).

פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד
(פּירסודסקיעגאָ 69)

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פער־באַנד האָט לעצטענס בעקומען אַ אָנפראַגע פון דער האַנדעלס-קאַמער אין לאָדז, היות ווי עס געהען קלאַנגען, אַז צו האָבען די רעכט צו פיהרען אַ האַנ־דעלס-אונטערנעהמונג וועט נויטיג זיין פאָרצושטע־לען אַ ספּעציעלען קוואַליפיקאַציע-שיין (צעגזום) שיקט די קאַמער איבער אַן אַנקעטע זיך אַרויסצוזאָ־גען צי אַזעלכע קוואַליפיקאַציעס זענען נויטיג און אין וואָס פאַר אַ פאָרם.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די פערוואַלטונג פון דער צענטראַלע בעשלאָסען אָפּצוענטפערן די קאַמער, אַז ביי דער איצטיגער סיטואַציע אין האַנ־דעל דאַרפען קיין שום בעשווערונגען נישט געמאַכט ווערען און צוליב דעם ענטפערן מיר נישט אויף דער אַנקעטע.

* * *

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פער־באַנד, מאַכט אויפמערקזאַם אַלע האַנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער, וואָס בעקומען פון די בעזונ־דערע שטייער-אַמטען אויפפאָדערונגען, אויפצוצע־בען די הכנסה פאַרן יאָהר 1934. נישט צו פער־שפּעטיגען דעם אָנגעוויזענעם טערמין ווי אויך אָפּ־ענטפערן אויף די בעזונדערע פראַגען.

דאָס נישט אָפּענטפערן אין טערמין וועט גורם זיין, אַז דער שטייער-אַמט וועט אויסמעסטען דעם שטייער לויט זייער מיינונג (לויט'ן מאַטעריאַל וואָס זיי בעזיצען) און דער שפּעטערער רעקורס וועט נישט ערלעדיגט ווערען.

פון די כאַלופּניקעס אַבערוועש-ניהער-סעקציע

אויף דער לעצטער זיצונג פון צענטראַלען יו־דישען האַנדווערקער - פערבאַנד איז בעשלאָסען גע־וואָרען אָנצושליסען אַלס סעקציע ביי דער צענטראַ־לע כאַלופּניקעס אַבערהעמדער, לאַך-נעהער און קראַ־גענעהער.

די סעקציע האָט שוין אָנגעהויבען פיהרען אַ טעטיגקייט, עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פער־וואַלטונג פון די ה"ה זיעליכאָווסקי (פּרעזעס), בלאַנקאָווסקי (וויצע-פּרעזעס) ווייספּאָגעל (סעקרע־טאַר), שמולעוויטש, נאַפּטולעוויטש, לאַנדאַ, גאָלד־שטיין, וויינטרויב, גרינבאַל (פערוואַלטונגס - מיט־גלידער).

די סעקציע האָט שוין גערופען עטליכע פער־זאַמלונגען פון די בעשעפטיגטע אין דעם פאַך און ס'איז שוין געלונגען צוציהען אין דער סעקציע ביז 200 פערזאָן פון דעם פאַך.

די טעג איז אויך פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די סוחרים, וועלכע האָבען בעשלאָסען צו אָנ־ערקענען די סעקציע און אָנצונעהמען צו דער אַר־בייט נאָר דורך דער פערמיטלונג פון דער סעקציע.

כדי צו דערפיהרען דאָס פאַך צו דער געהעריגער לאַגע, צו בעקעמפען די שטערונגען, וואָס האָבען ביז איצט געהערשט אין פאַך, האָט די פערוואַלטונג פון דער סעקציע בעשלאָסען ביז'ן 25 ד. ח. נאָך אָנצונעהמען מיטגלידער.

עס איז געוואונשען, אַז די אַלע פון דעם פאַך זאָלען אויסנוצען דעם טערמין און זיך ״רעגיסטרי־רען. עס ליגט אין זייער אייגענעם אינטערעס, ווייל נאָך דעם טערמין וועלען די נישט-רעגיסטרירטע האָבען שוועריגקייטען צו בעקומען אַרבייט, צוליב דעם, וואָס לויט'ן אָפּמאַך מיט די סוחרים וועלען בעקומען אַרבייט נאָר די, וואָס וועלען פאָרשטעלען אַ בעשייניגונג פון דער סעקציע.

פון טישלער-צעך

די טעג איז אין טישלער-צעך פאָרגעקומען אַ גרויסע מיטגלידער - פערזאַמלונג געווידמעט די לאַ־גע אין טישלער-פאַך.

דער סטאַרשי פון צעך ה' מ. ד. הערשקאָוויטש גיט אָפּ אַ בעריכט פון דער לעצטער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג, פון וועלכע עס זעהט זיך אַרויס, אַז אַ דאַנק דער ענערגישער איניציאַטיוו איז גע־לונגען צו אָרגאַניזירען די בעזונדערע מעבעל-צווייגען ווי קוכען-מעבעל טישלער, דרעקסלער, פּאָלירער און געשטעלמאַכער פאַר טאַפּעצירער.

די אַלע פאַכען האָבען זיך אָנגעשלאָסען ביים צעך אַלס סעקציעס און שוין אָנגעהויבען צו פיה־רען אַ געהעריגע טעטיגקייט.

די פערוואַלטונג האָט אויך געשאַפען אַ גמילת־חסדים קאַסע פאַר די מיטגלידער און געשפּענדעט פאַר דער קאַסע 200 זל.

די גמילת-חסדים קאַסע הויבט שוין אָן די טעג צו פיהרען אַ טעטיגקייט.

פון קאָנדיטאָר-צעך

אין צוקער-בעקער פאַך האָט זיך לעצטענס גע־שאַפען אַזאַ לאַגע, וואָס קען ברענגען צום אונטער־גאַנג פון אַלטע צוקער-בעקער.

געבראַנגט צו דער לאַגע האָט דער פאַקט, וואָס פיל צוקער-בעקער, וואָס זענען נישט לעגאַל, האָבען נישט קיין האַנדווערקער קאַרטען, פּאַטענטען, צאָה־לען נישט קיין שטייערן, באַקען ביי בעקערס אַלס סובלאָקאַטאָרען און דאָס געבעקט ווערט פערקויפט אין די געוועלבער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער קאָנדיטאָר צעך צוזאַמענגערופען אַ פערזאַמלונג פון די מיט־גלידער מיט'ן צוועק צו בעקעמפען די לאַגע.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצונעהמען די געהעריגע מיטלען צו בעקעמפען דעם בעשטאַנד.

פון קאַפּעלוש-מאַכער-צעך

לעצטענס זענען פאָרגעקומען עטליכע קוואַליפי־קאַציע-עקזאַמענס שוין דורך די נייע עקזאַמען-קאָ־מיסיעס.

ס'זענען בעלעגט געוואָרען עקזאַמענס פון קאַפּע־לוש-מאַכער און מאָדיסטקעס.

אַלע קאַנדידאַטען האָבען בעלעגט די עקזאַמענס מיט אַ פּאָזיטיווען רעזולטאַט.

טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27, טעל. 112-25

גראַנדיעזער אַרטיסטישער פעסטיוואַל
לכבוד דעם בעריהמטען אַרטיסט, ליבלינג פון לאָדזשער פּובליקום

יוסף קאַמען

קומט פאַר דאָנערשטאָג, דעם 18 יולי 1935, פּינקטליך 9.15 אָוונט

ס'ווערט אויסגעפיהרט: I. דער וועלט-בעריהמטער לודוויק זאַץ אין זיין שלאַגער-פּיעסע

„דער גזלן" מיט'ן גלענצענדען אַנסאַמבל פון טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי". —

II. א. מיכאל זניטש שטאַלץ פון דער פּוילי־שער בינע און עקראַן.

ב. לודוויק זאַץ, אונזער גרויסער אַמעריקאַנער גאַסט.

ג. איציק מאַנגער, דער בעריהמטער באַלאַדען-דיכטער.

ד. עליזאַ פישער, בעקאַנטע אַרטיסטין פון לאָדזער שטאָט-טעאַטער.

ה. יאַצעק וואַשטשעראָוויטש, בעריהמטער אַרטיסט פון לאָדזער שטאָט-טעאַטער.

ו. דאָראַ סקורי, בעריהמטע זינגערין פון דער מעלאַנער אָפּערע.

ז. יהודית בערג, בעקאַנטע יודישע טענצערין.

ח. בראָניסלאַוו דאַרדזשינסקי, אויסגעצייכענטער אַרטיסט פון פּוילישער בינע.

ט. מ. מזאה, דירעקטאָר פון דער „ווילנער טרופּע".

י. משה בראָדערזאָן, דיכטער און קינסטלער. לייטער פון „אַראַראַט".

יא. יוסף קאַמען.

ביים קלאַוויר: האַריאַ בלומען, לעאָן זעלמאַן.

בילעטען צו בעקומען אין רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט", פּיעטריקאָווער 21, צוקערניע „אַסטאָריאַ", פּיעטריקאָווער 27 און ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

פרויען און יוגענדליכע
טאָרען נישט אַרבייטען אין אַנשטאַלטען, וואו עס ווערט בענוצט דענאַטורירטער שפּירט

אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה, אַז דענאַטו־רירטער שפּירט, וועלכער ענטהאַלט אין זיך אַ סך גיפט-טובסטאַנצען, ווירקט זעהר שלעכט אויפ'ן מענשליכען אָרגאַניזם, ובפרט אויפ'ן אָרגאַניזם פון יוגענדליכע און פרויען, האָט דאָס אַר־בייטס - אינספּעקטאָריאַט בעקומען אַן אינ־סטרוקציע, לויט וועלכער עס ווערט פער־באָטען צו אַרבייטען פרויען און יוגענדליכע אין אַזעלכע אַנשטאַלטען אין וועלכע עס ווערט צו דער פּראָדוקציע בענוצט דענאַטורירטער שפּירט.

דער דאָזיגער פערבאָט איז קודם כל נוגע טיש־לערייען און לאַקיער-אַנשטאַלטען, וואו דענאַטו־רירטער שפּירט איז אַן אַלטעגליכער געברויך.

—=—

באָלעסלאַוו טאַרקאָווסקי איז שוין בעזאָרגט מיט אייביגע קעסט
אין דער אַנשטאַלט פאַר פערפאַלענע האַליקעס

(א) איזידאָר האַמערמאַן איז אַמאָל געשעפּטליך געפאָהרען קיין פּאַביאַניץ. שטעהענדיג אויפ'ן טראַמ וואַי-פעראָן, האָט ער געפיהלט, ווי מען לעגט איהם אַריין אַ האַנד אין דער הויזען-טאַש.

און ווייל האַמערמאַן האָט פערשטאַנען, אַז אַריינלעגען דאָרט אין דער טאַש וועט מען איהם בעשטימט גאָרנישט, האָט ער געמאַכט אַ געוואַלד און מען האָט געכאַפּט דעם גנב.

געוועזען איז עס אַן אַלט-בעקאַנטער גנב, באָלעס־לאַוו טאַרקאָווסקי, אַן אַלטער „יושב" פון פּוילישע טורמעס.

נעכטען איז ער ווידער פערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר און נאָכ'ן אָפּזיצען, וועט ער בעקומען עולמות קעסט אין קאָראַנאָווע, אין דער אַנשטאַלט פאַר אומפערבעסערליכע פערברעכער.

—=—

אַן אמת'ער טעאַטער-יום-טוב
וועט זיין דער דאָנערשטאָג'דיגער קאַמען-אָוונט

ווי מען גיט אונז איבער, גרייט דער קאַמען־קאָמיטעט צו דעם קאַמען-אָוונט מיט דער גאַנצער ענערגיע און בעמיהט זיך, אַז דער דאָזיגער אָוונט זאָל דורך דער רייכקייט און פערשידענאַרטיגקייט פון זיין פּראָגראַם, לאַנג פערבלייבען אינ'ם זכרון פון די אַלע, וואָס וועלען אויף איהם זיין אָנ־וועזענד.

ביז איצט האָבען שוין צוגעזאָגט זייער אַנטייל אינ'ם אָוונט: דער גאַנצער אַנסאַמבל פונ'ם „ראָז־מאַיטאָשטשי"-טעאַטער מיט'ן בעריהמטען יודיש־אַמעריקאַנישען סטאַר, לודוויק זאַץ בראש; דער גלענצענדער קאָמיקער מיכאַל זניטש; די אָפּערן־זינגערין דאָראַ סקורי; די דיכטער יצחק מאַנגער און משה בראָדערזאָן; די בעקאַנטע אַרטיסטען פון שטאָטישען פּוילישען טעאַטער: פּ שערובנאַ, וואַשטשעראָוויטש און דאַרדזשינסקי; דער דירעק־טאָר פון דער „ווילנער טרופּע" מ. מזאה; די בע־קאַנטע טענצערין יהודית בערג, א. א.

דעם אָוונט וועט שליסען מיט אַ קאָנצערט־אויפטריט דער אַרטיסט יוסף קאַמען אַליין, וועל־כער איז אַגב אויך בעקאַנט אַלס מייסטער פון רע־ציטאַציע און פון לוסטיגע סאָלאָ-סצענקעס.

—=—

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — — —	90.50
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע	—	43.25
4 „ דאָלאַרובקאַ	—	52.75
7 „ סטאַביליזאַציע (אַמ.)		67.25
5 „ וואַרשאָווער ס.-ב.	1934	59.50
5 „ לאָדזער	„	52.25
ענגלישער פונט	— — —	26.20
דאָלאַר אָפיצ.	5.28 נישט אָפיצ. —	5.25
גאָלד-דאָלאַר	— — — —	9.06
גאָלד-רובל	— — — —	4.70
דייטשער מאַרק	— — —	1.80

מעלדונג

אינפאָרמאַציעס וועגען ארץ ישראל

דאָס ביוראָ פון „תוצרת ארץ ישראל" אין לאָדז שרוד־מיעסקאַ 3, ערטיילט אַלערליי אינפאָרמאַציעס וועגען ארץ ישראל ווי עקספּעדירען באַגאַזשען, פּאָסט-איבערווייזונ־גען טוריסטיק א. אז. וו. אינפאָרמאַציעס טעגליך פון 10 ביז 1 פאָרמיטאָג און פון 5—7 נ. מ. אין תוצרת הארץ שרודמיעסקאַ 3.

לודוויק זאַץ שלאָגט דעם רע־קאָרד אין „ראַזמאַיטאָשטשי"

פון אַלע עקען שטאָט, פון אַלע זומער-וואוינונ־גען ציהען לאַנגע קייטען פון דראָשקעס, אויטאָס צום „ראַזמאַיטאָשטשי" טעאַטער, וואו עס קעניגט דער גרויסער געניאַלער קינסטלער, דער קעניג פון געלעכטער לודוויק זאַץ און מאַכט פריילין יעדען אָוונט דעם לאָדזער עולם. דערמאָנענדיג זיך בלויז לודוויק זאַץ אין זיין טיפּ דאָס שלימזלדיגע שניי־דערל שלום פּסח אין דער פּיעסע „דער גזלן" מוז מען אַרויסשיסען מיט געלעכטער.

„דער גזלן" ווערט געשפּילט די לעצטע 3 מאָל היינט, מאָרגען און איבערמאָרגען 9.15 יעדען אָוונד.

היינט, די איינציגע הנחה-פאָרשטעלונג „באַסטאָן"

די טעאַטער-פאָרשטעלונג „באַסטאָן" פון יונג-טעאַטער איז אין וואַרשע געשפּילט געוואָרען העכער 150 מאָל. די גאַנצע פּרעסע האָט זיך אַרויס־געזאָגט מיט גרויס אָנערקענונג. אין לאָדז וועט יונג טעאַטער זיין נאָר אַ קורצע צייט. און שוין די לעצטע טעג ווי ס'ווערט געשפּילט „באַסטאָן", היינט איז די איינציגע הנחה-פאָרשטעלונג.

הנחה-בילעטען אין באַראָכאָוו - ביבליאָטעק און ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ראַטעוועט אייער געזונד
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אָראַפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן. אָרטאָ־פּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

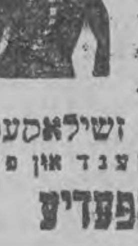

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. - גומי-זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָענט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק-בריף.

(אין זגערזש אויף סלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32

עמפּפאַנגס-שטונדען 8—10, 12—2 און 5—8 אָוונט

זונטאָג פון 9—11 בייטאָג און יום-טוב פון 9—1.

פאַר דאַמען - אַ בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. Wołkowyski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

נעמט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע

פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונד

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונד.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן

ראַדיאָ - ווינקעל

אַ יודישע ראַדיאָ-סטאַציע מיט אוידי-ציעס אין ענגליש, יודיש, העברעאיש, פראַנצויזיש און דייטש.

אין לאָנדאָן האָט זיך געגרינדעט אַ יודישע ראַדיאָ-געזעלשאַפט מיט אַ גרויסען קאַפּיטאַל („דזשוּאיש ראַדיאָ לימיטעד") מיט ד"ר גאָלדבערג אין דער שפּיץ, וועלכע זאָל גאָר בקרוב נעהמען אויפשטעלען אַנ'אייגענע יודישע ראַדיאָ-סטאַציע.

אָט, וואָס עס דערצעהלט וועגען אָט דעם פּלאַן דער דירעקטאָר פון אָט דער געזעלשאַפט, ד"ר גאָלדבערג, דער געוועזענער גרויסער גביר אין דייטשלאַנד, וואָס וואוינט היינט אין ענגלאַנד אַלס פּליט.

ווי נאָר ער איז אַוועק פון דייטשלאַנד האָט איהם גענומען עגבערען אין מוח דער געדאַנק צו שאַפען אַ יודישען ראַדיאָ-צענטער, וואָס זאָל קיין פּאָליטישען כאַראַקטער נישט טראָגען, נאָר האָבען די אויפגאַבע צו בעקענען די וועלט מיט יודישער קולטור, מוזיק, קונסט, ליטעראַטור, טעאַטער, געזאַנג, וויסענשאַפט און גלייכצייטיג געבען אַנ'ענטפער אַמאָל אויך די אָנפאַלען אויף יודען.

פריהער איז זיין פּלאַן געוועזען צו גרינדען אַזאַ סטאַציע אין פּאַלעסטינא, אָבער די זאַך איז נישט צושטאַנד געקומען דערפאַר, וואָס די פּאַלעסטינא-רעגירונג האָט שוין געהאַט בעשלאָסען צו שאַפען אַ ראַדיאָ-סטאַציע אויף ענגליש, אַראַביש און העברעאיש אונטער דער לייטונג פון עגיפּטישען ראַדיאָ. דעריבער האָט ער זיין פּראָיעקט פאָרגעלעגט אַנגעזעהענע ענגלישע יודען, וועלכע האָבען טאַקע אַרויס געוויזען גרויס אינטערעס צו דער זאַך אויך מצד דער פינאַנציעלער און פּראַקטישער זייט. די דאָזיגע ראַדיאָ-סטאַציע זאָל טאַקע געבען אוידיציעס אין ענגליש, יודיש, העברעאיש, פראַנצויזיש און דייטש אַזוי, אַז דער ראַדיאָ-הערער זאָל האָבען אַזאַ גוט פּראָגראַם פון מוזיק, געזאַנג, וויסענשאַפטליכע רעפעראַטען און פערוויילונגס - נומערען פון די גרעסטע יודישע קינסטלער און אַרטיסטען, ווי פון יעדער אַנדערער ראַדיאָ-סטאַציע. דערווייל איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, וואו וועט אָט די ראַדיאָ-סטאַציע בעשטימט אַוועקגעשטעלט ווערען, ווייל עס זענען פערשידענע פאָרשלאַגען מכח דעם געהעריגען אָרט: צי אין פראַנקרייך, בעלגיען, אָדער אַמע ריקאַ, וואו דער ראַדיאָ ווערט דורך די רעגירונגען נישט קאָנטראָלירט, צי גאָר אין לוקסענבורג, וואָס טייל האַלטען זי פאַר דאָס פּאַסיגסטע אָרט דערצו.

די יודישע ראַדיאָ-געזעלשאַפט איז רעגיסטרירט געוואָרען אַלס אַקציען-געזעלשאַפט און ס'האָבען זיך שוין צו איהר געווענדעט פערשידענע פּערזענליכקייטען, וועלכע ווילען אַריינלעגען אין אָט דער אונטערנעהמונג גאַנץ היבשע קאַפּיטאַלען. אַ פירטעל מיליאָן פונט וועט מען דאַרפען האָבען, כּדי צוצוטרעטען צו דער בוי-אַרבייט. די אַקציעס פון אָט דער געזעלשאַפט וועלען, וואַהרשיינליך, גאָר אין קורצען אַרויסגעלאָזט ווערען.

דאָס אינטערעסאַנטסטע דערביי איז, אַז מיטן דאָ בעשריבענעם פּראָיעקט האָבען זיך ענגלענדער פון דער לאָנדאָנער סיטי נאָך פריהער פּעראינטערעסירט און צונעשטאַנען, איידער די יודען. די ערשטע האָט אַסיגנירט דערויף 1000 פונט אַ ריין ענגלישע באַנק פירמע, וואָס האַלט אָט די אונטערנעהמונג פאַר אַ גאָר וויכטיגע.

די פּאָליטישע לאַגע אין פראַנקרייך

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

אָנפראַנג פון אַ דעלעגאַציע- פון די לינקע פּאַרטייען, וואָס וויל די רעגירונג טון געגען די פּאַשיסטישע באַנדעס? ענטפערט לאַוואַל קורץ און זאַכליך: ענטוואָפענען. אָבער גלייכצייטיג... גלייכצייטיג, לאַדעט איין, דער זעלבער לאַוואַל די זעלבע שוואַרצע באַטאַליאָנען, צו דעמאָנסטרירען אין דעמזעלבען טאָג, ווי דער פאָלקס-פראָנט!

יאָס איז אויסען לאַוואַל מיט זיין שפּיל? האַלטען בײדע לאַגערן אין שאַך, וואַרפען איינעם געגען אַנדערען, נישט דערלאָזען צו קיין ערנסטען צוזאַמענשטויס און בלייבען דער אמת'ער דריטער צד: דער בורר, דער אַרביטער...

וועט עס איהם געלונגען? אין זיין האַנט בעזיצט ער בעדייטענדע טריומפען. די קאָמוניסטען בינדט ער די הענט, דורך זיין פריינדשאַפט מיט סטאַלינען. די סאָציאַליסטען — מיט דער שרעק, אַז דער „פאָלקס-פראָנט" וועט זיי אויסלײדינען די רייהען לטובת די קאָמוניסטען. און די ראַדיקאַלען האָפט ער צו געווינען, דורך זייער שאַרפען אַפּעטיט נאָך מיניסטאָרען - בענקלעך, האָט דען שאַטאַן, די רעכטע האַנט פון העריאָ, נישט געמאָלדען זייער גרייטקייט צו שטיצען לאַוואַלן?

אָבער די רעכטע? וואָס זאָגט דערויף דע-לאַ-ראָק? נו, יאָ. געגען זיי ווערט לאַוואַל אַ רעפּובליקאַנער, כמעט אַנ'אָנהענגער פון „פאָלקס-פראָנט", אַ חוץ דעם איז דער פּאָלקאָווניק נישט היטלער און געוויס נישט מוסאָליני. דע-לאַ-ראָק איז אַ פּאָלקאָווניק און דערצו אַ גראַף. צוויי טיטלען, וואָס נעהמען זעהר ווייניג אויס אין פראַנקרייך. פאַר אַזאַ איינעם וועט זיך אפילו דער לייכטזיניגסטער קליינבירגער נישט לאָזען אונטערהאַקען אַנ'אויג...

דע-לאַ-ראָק האָט אויסער דעם קאָנקורענטען. ביי די מאָנאַרכיסטען איז ער לאַוואַלס אַנ'אַגענט, ממש אַ פּראָוואָקאַטאָר; פאַר די „זשענעס פּאַטריאָט" (יונג-פּאַטריאָטען) איז ער אַנ'אָפּאָרטוניסט, אַ מין סאָציאַל-פעררעטער, פאַר די „פיאַנסיסטען" (עקסטרעמע פּאַשיסטען) אַ וויכהאַרציגער גראַף. פאַר די קאַטאָליקען פון „עקאָ דע פּאַרי" — אַנ'אומבעקאַנטע מאַרקע, וועלכע מען דאַרף ערשט אויספּרובירען.

לאַוואַל נוצט אויס די דאָזיגע שוואַכע זייטען פון בײדע צדדים, סיי פון די רעכטע, סיי פון די לינקע. ביסלעכווייז ווערט ער דער איינציגער אומבעזיגטער שופט, וועלכען קיינער קען נישט פערטרעטען. ער איז אויך דער איינציגער פערבינדער צווישען די בײדע לאַגערען, דער פּאַרלאַמענט איז דאָך אויף אורלויב!...

לאַוואַל וויל געווינען צייט. וועט איהם דאָס שפּיל געלונגען?

אַרטור גאַביד.

Dr. med. P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה
נעהמט אָן פון 8-1 און פון 4-8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

היינט ח. באַרדינער נאַרוטאָוויטשאַ 7
ערעפענונג פון רעסטאראַן
פּאַרטער, איינגאַנג דורכ'ן טויער.

מיטאָגען
אין עמפּפעהלט טעגליך די בעקאַנטע מיט זייער גוטסקייט
● געשמעקהאַפטע קוך! ●

לעטשניצע
פאַר וועגערישע קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען!
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
אין טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Buchalter-Bilansista
Na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe Za uznanie ksiąg gwarantuje aucją Leon Krell, Piotrkowska 79k m. 40 tel. 145-64.

השבת אבדה
געפונען געוואָרען אַ פּראָטעסט אויף 50 זל. אָפּצונעמען געגען אַנאָנסקאָסטען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

Dr. Med.
J.Schlosser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4–7 אָוו.

ד"ר וואָלפזאָהן
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקערט
נאַרוטאָוויטשאַ 2, טעל. 128-83.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערע פאַר איבערגע מאַכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50
געדענקט די אַדרעס
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

קויפט פון דער ערשטער קוועלע!
קינדער-וועגעלעך, מעטאַל-בעטען, אויסגעמעסטע און ספּרענזשינע-מאַטראַצען „Patent" ווידזשימאַטשקעס אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL"
פּיעטריקאָווער 73.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

צוויי צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייט, איבערצוגעבען זאָפאָרט. פראַנט דריטער שטאָק, גדאַנסקאַ 11 וו. 15.

פערשידענעס

כ'נעם אָן צו מאַכען שלעסער צו סוויטערס, הענטשקעס און זאָקען-מאַשינען פון בעסטען שטאָל. פּאָמאָרסקאַ 14 אין הויף.

אַרבייטענדיג שוין איניגע יאָהר אַלס בוכהאַלטער וויל איך אָננעהמען אַ פּאָסטען אַלס בוכהאַלטער אָדער אַלס פערקויפער אָדער אַנדערע בעשעפטיגונג פאַר אַ בעשיידענעם געהאַלט, אָפּערטען סוב 1108 אין אַדמ.

פאַר 1300 זל. קען איך מיטנעהמען אַ יונגען-מאַן נאָך פּאַלעסטינאַ דאָס אָפּרייזען אין 6 וואָכען אַרום, צו ווענדען זיך לאַגעווניצקאַ 2 אין צוקערניע. 1876

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער יאַקובאָוויטש אַרדרע פּושעדבאָרסקי און וו. גראָסמאַן צאַלבאַר דעם 31/7 דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג אָפּצוגעבען צו זילבערבערג זאַכאַרגיאַ 52 אין פּוטער געוועלב.

פרייע פּאָסטענס
עס איז נויטיג אַנ'אויבערלאַק-ניי-הערין מיט אַנ'אויבערלאַק, צו ערפאַהרען קילינסקעגאָ 38|36 וו. 20 קאַנטאָראָוויטש

ס'איז נויטיג אַ געהילף צו מעגער בעשטעלט און אַ יונגעל ביי מ. טויב. ציגעל גאַס 29, 9495

לאָקאַלען

צו פערמיטען אַ זוניג צימער מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג פאַר 2 יונגעלייט אָדער פריילינס: אַל. 1-טע מאַי 32 אין קאָלאָניאַל געוועלב.

צו פערמיטען אַ שטוב מיט צוויי פענסטער אויף פראַנציסקאַנער גאַס, צו ערפאַהרען פּאָמאָרסקאַ 35, ביי א. צוקערמאַן

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונגערמאַן. שרודמיעסקאַ 8 וו. 57.

צו פערמיטען 3 שטיבען און אַ קיך פון זאָפאָרט און 2 שטיבען און אַ קיך און 1 שטוב. און אַ קיך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויך אַ פּראָנט-געוועלב געאייגענט פאַר אַ קצב, צו ערפאַהרען 11 ליסטאָפּאַדאַ 43 ביים ווירט סקאָסאָווסקי

אַבצימאַרקן-פאַבריק
WYTWÓRNIA ODBIJANEK
פאַר: שטרימף, מאַנופאַקטור, זיידע, טריקאָטאַזשן און גאַ-בערייען
פערטיגט אויס די דרוקעריי
„FUTURA"
Piotrkowska 64
tel. 236-25.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.
זונטאָג פון 10–12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל. אונבעמיטעלטע — לטעשניצע-פרייז

רעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאַבינעט
וועגעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

Wybory do Senatu.

OBWIESZCZENIE.

Komisarza Rządowego miasta Łodzi z dnia 12 lipca 1935 r. (Nr. Wyb. 7/35) w sprawie przedłużenia terminu rejestracji wyborców do Senatu Rzeczypospolitej.

Termin zarządzonej przezemnie obwieszczeniem Nr. Wyb. 7/35 z dnia 5 lipca 1935 r. rejestracji wyborców do Senatu przedłuża się do dnia 17 lipca 1935 r. włącznie.

Rejestracja odbywa się w lokalu Rady Miejskiej ulica Pomorska Nr. 16, I piętro, w godzinach od 9-ej do 13-ej i od 17-ej do 21-ej.

Rejestracji podlegają obywatele polscy, zamieszkali stale w obrębie miasta Łodzi, urodzeni w lipcu 1905 roku lub wcześniej, którzy:

a) odznaczeni są orderem Orła Białego, orderem Virtuti Militari, Krzyżem lub Medalem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, orderem Odrodzenia Polski lub Krzyżem Zasługi.

b) ukończyli szkołę wyższą wzgl. szkołę zawodową typu licealnego (liceum pedagogiczne, pedagogjum), albo szkołę oficerską lub szkołę podchorążych.

c) ukończyli jedną ze szkół równorzędnych z określonemi w ustępie poprzednim albo posiadają stopień oficerski,

d) są czynnymi nauczycielami publicznych szkół powszechnych, średnich ogólno-kształcących i seminarjów nauczycielskich bez względu na stopień wykształcenia.

Wymienione wyżej osoby powinny zgłaszać się z odpowiedniemi dokumentami (oryginałami) stwierdzającemi bezpośrednio lub pośrednio ich uprawnienia wyborcze (dowód osobisty, książeczka wojskowa, dyplom wyższ. świadectwo ukończenia szkoły, legitymacja uprawniająca do noszenia odznaczenia, legitymacja służbowa).

W interesie wyborców leży niezwłoczne zarejestrowanie się.

Komisarz Rządowy miasta Łodzi
Inż. Wacław Wojewódzki.

אוירען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועאָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציאַליסט פאַר האַרץ-קראַנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד.

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אָוו

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

אַנאָנסען-פרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה: [illegible]
Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Naier Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

עקאָנאָמישער חורבן פון ליטווישן יודענטום

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

געווען גוטע צייטען, ווען דאָס ליטווישע יודענטום איז באמת געווען זיכערער און עקאָנאָמיש געזונדער פון אַלע זיינע שכנים אַרום. דאַן האָט דאָס ליטווישע יודענטום באמת גערעכענט געקענט ווערען פאַר׳ן צווייטען אַמעריקאַנער. די יודען אין ליטע זענען דאַן געווען פאַרזאָרגט מיט פּרנסה, אין לאַנד האָט געהערשט אַ גוטע שטימונג. עס איז נישט געווען קיין סימן פון אַנטיסעמיטיזם. די יודישע מוסדות און שולען זענען אויסגעהאַלטען געוואָרען טיילווייז אינגאַנצען אויפ׳ן חשבון פון דער רעגירונג און טיילווייז האָבען זיי זייער גאַנצען בודזשעט בעקומען פון דער רעגירונגס־קאַסע. די שולען זענען געווען פאָלקאַם אויטאָנאָם און די רעגירונג האָט דאַן געגעבען זיי די פאָלקאָמע פרייהייט אין זיבען פון דער העברעאישער און יודישער שפּראַך, יודישער קולטור, יודישע געשיכטע און אַזוי ווייטער. אין יענע גוטע צייטען האָבען זיך די יודען אין ליטע ווירקליך געפיהלט ווי ביי זיך אין דער היים און האָבען טאַקע זעהר פייל געלייסטעט אויפ׳ן געביט פון דערציהונג און וואוילטעטיגקייט. קורץ, די יודישע לאַגע אין ליטע איז טאַקע געווען אַזאַ, וואָס אונזערע ברידער אין די שכנות׳דיגע לענדער האָבען אונז געקענט מקנא זיין.

געווען צייטען, אָבער ליידער זענען זיי שוין לאַנג פאַריבער! אַזוי פאַריבער, אַז עס איז פּשוט נישט צו דערקענען. ווען עס קומט איצט איינער קיין ליטע וועלכער איז דאָ געווען מיט יאָהרען צוריק, וועט ער געוויס דאָס ליטווישע יודענטום מעהר נישט דערקענען און ער וועט מיט וועהטאָג זיך פרעגען: „האת נעמי?!" שרעקליך, זעהר שרעקליך האָט זיך פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר געביטען צום ערגערען די לאַגע פון די יודען און מיר ווייסען זאָגאַר נישט, וואו איז עס איצט ערגער: ביי אונז, צי ביי אונזערע ברידער אין די דערבייאיגע לענדער?!

אויפ׳ן עקאָנאָמישען געביט זענען מיר פאַר דער צייט אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון פיל הויפּט געביטען פון ווירטשאַפטליכען לעבען, און מיט יעדען טאָג געהט דער פּראָצעס פון דער אַרויס־שטויסונג אַלץ שאַרפער און אַקטיווער. דער געשאַפענער „מייטטעס" האָט אונז אַרויסגעטריבען פון דער פלייש־ווירטשאַפט. „פיענאָנצענטראַס" האָט אונז פאַרטריבען פון דער מילך־ און אייער־פּראָדוקציע, „ליעטיקוס" נעמט כסדר פון אונז אַרויס אַלע פאַרטרעטונגען פון אויסלאַנד ווי אויך דעם גאַנצען האַנדעל פון אינלאַנד. עס איז געווען אַ גרויס־האַנדעל פון פלאַקס, ביי וועלכען עס האָבען זיך געשפּייזט פיל הונדערטער יודישע פאַמיליעס. היינט איז דאָס דער מאָנאָפּאָל פון „ליעטוקים" און קיין יודישער פוס איז שוין כמעט ווי נישטאָ. עס איז געווען אַנ׳אימפּאָרט־אַרטיקעל: גענז. עס האָבען פון דעם געלעבט הונדערטער יודען. היינט אויסגעשטאָרבען דער יודישער גענז־הענדלער. און אַזוי כסדר נעמט מען פון טאָג צו טאָג צו ביי יודען דאָס שטיקעל ברויט און הונדערטער יודען ווערען אַרויסגעוואָרפען פּשוט אויפן גאַס און האָבען נישט קיין שטיקעל חיונה. האָבען יודען געהאַט קראָמען, אַ קראָם אויף אַ קראָם, האָבען זיך קאָנקורירט און געגעסען דאָס אייגענע פלייש, אָבער דאָך ווי עס איז געוועזען. האָט מען געעפענט אַ גרויסען קאָאָפּעראַטיוו „פּ...אמע" וועלכער האָט אומעטום געעפענט קראָמען, אין שטאָט און אין דאָרף, די רעגירונג האָט איהם פון אַלע שטייערן בעפרייט, די מלוכה באַנק האָט איהם איינגעטיילט געוואַלדיגע ביליגע קרעדיטען די גלחים האָבען פאַר איהם אין די קלויסטערס די וועלט איינגעלייגט, מען האָט געעפענט געשעפטען, וועלכע פערכאַפּען דאָס האַרץ מיט זייער אויסשטאַטונג און גלאַנץ, — פערשטעהט זיך, אַז דאָס אָרימע יודעל קען נישט ביישטעהן אַזאַ קאָנקורענץ און פאַלט אין שלאַכט. מען דאַרף

דערביי נישט פערגעסען, אַז דער שטייער־אינספּעקטאָר שינדט פון די יודישע קרעמער פּ טוט די הויט, קיין קרעדיט אין דער מלוכה־קאַסע קען קיין יוד בשום אופן נישט קריגען, ער מוז צאָהלען הויכע צינזען, זונטאָג מוז די קראָם זיין צוגעמאַכט אַזוי, אַז דער יוד קען לייזען נאָר פינף טעג אין דער וואָך. היינט וואָס איז דער וואונדער, וואָס דער יוד קען נישט ביישטעהן און מוז פאַלען. און דער עיקר — דער שטילער אָבער גוט־אָרגאַניזירטער באָיקאָט אויף יודען. מיט עטליכע יאָהר צוריק האָבען די פויערן נאָר געהאַנדעלט מיט יודען, ווייל ביי דעם יוד האָט ער שטענדיג בעקומען ביליג און גוט. איצט אָבער אונטער דעם איינפלוס פון די גלחים און „ווערסלינינקאַס" (ליטווישע סוחרים און הענדלער) מיידען די פויערן אויס די יודען און האַנדלען מיט זיי נישט. וועגען דער אינטעליגענץ איז דאָך אָפּגערעדט. קיין איינער פון זיי וועט נישט אריינשמעקען אין אַ יודיש געשעפט.

דאָס זעלבע אויך בנוגע דעם יודישען בעל־מלאכה. ער ווערט באָיקאָטירט אויפ׳ן שאַרפסטען אופן פון די נישט־יודען.

און וואָס נוגע דער רעגירונג איז דאָך אָפּגערעדט. אויסער עטליכע יוצאים מן הכלל קען דאָך קיין רייד נישט זיין, אַז אין ליטע זאָל אַ יוד האָבען אַ רעגירונגס־פּאָסטען!

אַ יודישער עקספּעדיטאָר, למשל, אָדער אַ יודישער קאָמיסיאָנער קאָנט איהר זיכער זיין וועט בשום אופן קיין בעשטעלונג אָדער אויפטראַג פון אַ נישט־יודען קיינמאָל נישט האָבען. ווייל די גאַנצע געזעלשאַפטליכע מיינונג איז פאַר׳סמ׳ט מיט שנאה און האַס צו יודען. עס איז אין ליטע ווייט נישט בעסער ווי אין היטלער־לאַנד. אין זינען פון געזעלשאַפטליכען באָיקאָט אפשר נאָך פיל ערגער. אַלזאָ וואָס דען? אין היטלער־לאַנד רעדט מען וועגען דעם אָפען, און אין ליטע רעדט מען וועגען דעם נישט און מען פיהרט דאָס אַדורך גאַנץ שטיל און פערמאַסקירט אַזוי, אַז מען קען נאָך נישט שרייען אויך. פון דעם ווערט אָבער די לאַגע נישט בעסער. אדרבה נאָך פיל ערגער. וואָלט מען אין אויסלאַנד געוואוסט, וואָס עס קומט אין ליטע פאָר, וואָלט מען זיך וועגען זיי מעהר אינטערעסירט און מען וואָלט פאַר זיי מעהר געזאָרגט. אַ שטייגער ווי מען זאָרגט פאַר די יודען אין פּוילען. די צרה איז וואָס אין אויסלאַנד ווייס מען פון דעם אַלעם גאָרנישט. דאָרט לעבט מען נאָך אַלץ מיט דער אילוזיע פון אַמאָל. מען גלויבט נאָך זאָגט דאָרט, אַז אין ליטע־לאַנד איז אַלץ אין אָרדנונג. און אין לאַנד איז די געזעלשאַפטליכע דעאָרגאַניזירונג און דעמאָראַליזירונג אַזוי גרויס, אַז עס איז נישטאָ קיין איינער, וועלכער זאָל דערפאַר זאָרגען. אַזוי אַרום איז דער ליטווישער יודענטום אַזוי פערגעסען און פערלאָרען אין עס געהט אויס אין פיין און נויט און ווער זאָל זיך איבער איהם דערבאַרעמען?! מען שרייט כסדר וועגען דער יודישער נויט דאָ און דאָרט. און קיין איינציג וואָרט וועגען דער אומגעהויערער נויט פון דעם ליטווישען יודענטום, אָט פון דעם שרעקליכען יורד! (ייטא)

ש. מיכעלסאָן.

ער האָט געפיהרט אַ טאָג־בוך פון די מעדלעך וועלכע ער האָט פערנאַרט און פערגוואַלטיגט

שווינדלערישער פערברעכער אויפגעדעקט אין אַ אַמעריקאַנער שטעטעל

(בריף פון אמעריקא)

אין אַ גרובען אויף אַ בית־עלמין אין שטעטעל אילינאָי, האָט מען געפונען אַ טויטע די שעהנע ניינצעהן־יעהריגע מילדרעד האָלמאַרק, אַ קעלנערקע אין אַ אָרטיגען קאַפע־הויז.

ווען די פּאָליציי איז געקומען און מען האָט אָנגעהויבען בעקוקען דעם טויטען קערפּער, האָט מען געפונען סמנים, וואָס האָבען געוויזען, אַז דאָס מיידעל איז געפאַלען אַ קרבן פון אַ בעסטיאַלען מאַן. די סמנים האָבען געוויזען, אַז דאָס מיידעל איז אַטאַקירט געוואָרען, און דעם טויט האָט זי געפונען, וואַרשיינליך, אין קאַמף מיט איהר אָנפאַלער.

די דאָזיגע השערה איז שפּעטער בעשטעטיגט געוואָרען פון דעם דאָקטאָר, וואָס האָט דעם קערפּער ג׳ פּ למעסט. ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, ביים פאַלמעסען, האָט דאָס מיידעל פון איהר אָנפאַלער בעקומען אַזאַ זעץ אין קין, אַז דאָס האָט איבערגעבראָכען איהר האַלז.

איבערצייגט, אַז דאָס מיידעל איז ערמאָרדעט געוואָרען פון אַ מאַן, וואָס האָט זי אַטאַקירט, האָט די פּאָליציי זיך אַרויסגעלאָזט אויפזוכען דעם וואָס זאָלען פיהרען צום מערדער. נאָכדעם ווי די פּאָליציי האָט זיך שטאַרק סובאַנדערגעפרעגט ביי אַ סך מענשען האָט זי זיך דערוואוסט, אַז מען האָט דאָס מיידעל געזעהען איינשטייגען אין אַ אויטאָמאָביל, וואָס געהער צו דעם פינף־און־צוואַנציג יעהריגען זשעראַלד טאָמפּסאָן, אַ מעכאַניקער, וואָס האָט געאַרבייט אין אַ דאָרטיגער אויטאָמאָביל־פאַבריק, אין וועלכער עס איז אויך אָנגעשטעלט דעם דערמאָרדעטען מיידעל׳ס פאָטער.

זשעראַלד טאָמפּסאָן איז אַרעסטירט געוואָרען. ער האָט אָבער אין אָנהויב געלייקענט שטיין ביין. אָבער אין דער צייט, וואָס ער איז געווען אין פּאָליציי, האָט מען געפונען זיינס אַ טאָג־ביכעל פון וועלכען מען האָט זיך דערוואוסט, אַז מילדרעד האָלמאַרק איז נישט געווען דאָס איינציגע מיידעל, וואָס טאָמפּסאָן האָט פערפיהרט אין דעם גרובען, ווייל אין זיין טאָג־ביכעל זענען געווען פערשריבען די נעמען פון אַכצעהן אַנדערע פרויען און נעבען די דאָזיגע נעמען זענען אויך געווען שילדערונגען, ווי אַזוי ער האָט זיך בענומען מיט זיי און ווי אַזוי איהם איז יעדעס מאָל געלונגען זיי צו צווינגען צו טון זיין ווילען.

האָט מען איהם אויפסניי גענומען אויפ׳ן צימער און איהם אויסגעפרעגט וועגען יעדער פרוי בעזונדער. געהאַלטען איהם אויפ׳ן צימבעל עטליכע שעה, האָט מען ענדליך פון איהם אַרויסבעקומען אַז די אַנדערע האָט ער ווירקליך פערפיהרט אין דעם גראָבען פון יענעם בית־עולם. ער האָט אָבער נאָך אַלץ געלייקענט, אַז אויך מילדרעד האָלמאַרק איז געווען זיין קרבן, און אַלס ראיה, אַז ווע־גען איהר זאָגט ער דעם אמת, האָט ער געבראַכט אַנ׳אַליבי, אַז אין דער צייט ווען ער זאָל האָבען געווען מיט מיס האָלמאַרק אויף דעם בית עלמין האָט ער זיך געפונען צוזאַמען מיט אַנ׳אַנדער מיידעל, וואָס איז זיין כלה און מיט וועלכער ער האָט געזאָלט חתונה האָבען אין עטליכע חדשים אַרום.

די אַליבי זיינע איז בע... געוואָרען פון דעם דערמאָנטען מיידעל און אויך פון זיין אייגענעם זיידען און פון זיין אייגענער באָבען. די פּאָליציי האָט אָבער געפיהלט, אַז זי האָט אין איהרע הענד דעם אמת׳ן מערדער פון האָלמאַרק האָט מען איהם אַלץ נישט אָפּגעלאָזען און ווייטער געהאַלטען אויפ׳ן צימבעל. ענדליך האָט איין דעטעקטיוו אַ נעם געטון דאָס קלייד, וואָס האָלמאַרק האָט געטראָגען אויף זיך בעת מען האָט געפונען איהר קערפּער און עס אַ וואָרף געטון איהם אין פּנים אַריין. דאָס האָט טאָג פּ אָנגעצמישט און ער האָט זיך ענדליך מודה געווען.

און דערצעהלט האָט ער אָט וואָס: מילדרעד האָלמאַרק איז געשטאַנען אויף קאָרנער־גאַס און געוואַרט אויף אַ טראַמוויי. ער איז גראָד אָנגעפאָהרען און זי געפרעגט, צי זי וויל נישט, ער זאָל זי אונטערפיהרען. זי האָט איינגעשטימט און ער האָט זי פערפיהרט צום בית־עלמין. דאָרט האָט ער זי אין גרובען געוואָלט צווינגען זי זאָל זיך איהם איבערגעבען און ווען זי האָט נישט געוואָלט, האָט ער איהר דערלאַנגט אַזאַ זעץ אין קין אַריין, אַז זי איז געוואָרען בעוואוסטלאָז. דערזעהען, אַז זי רירט זיך נישט, האָט ער זי איבערגעלאָזען אַ בעוואוסטלאָזע און אַליין האָט ער זיך אַוועקגעזעצט אויף זיין אויטאָ און איז אַוועק געפאָהרען.

דער הערט זיין ודוי, האָט די פּאָליציי אויפסניי זיך גענומען איבערלייענען זיין טאָגביכעל און וואָס מעהר סיי האָבען געלייענט אַלץ מעהר זענען זיי איבערצייגט געוואָרען, אַז זיי האָבען צו טון מיט אַ געשלעכטליך קראַנקען מענשען, וואָס האָט געהאַט אַ סאַדיסטישע הנאה צו פּייניגען פרוי־ען און מיידלעך.

דאָס איז פולשטענדיג בעשטעטיגט געוואָרען נאָכדעם, ווי די פּאָליציי האָט גענומען אויספרעגען צעהן פון די אַכצעהן פרויען און מיידלעך, וואָס זייערע נעמען זענען געווען פערשריבען אין טאָגביכעל. איין מיידעל, למשל, האָט דערצעהלט, אַז טאָמפּסאָן פלעגט זיך בעריהמען, אַז ער איז שוין אַזאַ געניטער אין צווינגען פרויען צו טון זיין ווילען, אַז זיי קאָנען זיך בשום אופן נישט אַרויסדרעהען פון איהם. קודם כל קלייבט ער אויס דוקא אַזעלכע קרבנות, וואָס זענען אַביסעל אָנגעזעהען אין דער געמיינדע. אַנ׳אָנגעזעהענע פרוי, האָט ער דערקלערט, וועט דערנאָך זיך נישט געהן קלאָגען אויף איהם, ווייל זי וועט נישט וועלען, אַז איהר נאָמען זאָל פערשמירט ווערען. ווען ער ברענגט זיי צום פּלאַץ, וואָס ער האָט אויסגעקליבען פאַר זיינע צוועקען, פּרובט ער זיי פריהער איבעררעדען מיט גוטען. טאָמער העלפט דאָס נישט, פערוואַרפט ער אַ האַנד אַרום זייער האַלז און ווייזט זיי ווי לייכט עס איז פאַר איהם זיי צו דערשטיקען, און טאָמער העלפט דאָס אויך נישט דערלאַנגט ער זיי אַזאַ זעץ אין פּנים אַריין, אַז זיי ווערען פערטויבט און דעמאָלט קאָן ער טון מיט זיי, וואָס זיין האַרץ גלוסט.

פאַר איין פרוי האָט ער זיך בעריהמט:

„איך האָב ליב פערהייראַטע פרויען, זיי קעמפען מעהר. אָבער וואָס שטאַרקער זיי שטעלען זיך אַקעגען, אַלץ מעהר האָב איך עס ליב".

אַנ׳אַנדערער קרבן זיינער, אַ מיידעל פון אַ יאָהר זיבעצעהן, האָט דערצעהלט אַז ער האָט געזאָגט אָט וואָס:

„איך טו דאָס פון זינט איך בין אַלט געוואָרען זעכצעהן יאָהר. ביי מיר האָט זיך שוין אויסגעאַרבייט אַ גוטע טעכניק און איך ווייס, אַז איך האָב נישט וואָס מורא צו האָבען, טאָמער וועט עמיצער פון זיי דערצעהלען".

ווען דער פּראָקוראָר האָט שפּעטער פּאַרע פעטליכט, אַז טאָמפּסאָן האָט זיך מודה געווען, און אַז אין זיין טאָג־ביכעל האָט מען געפונען די נעמען פון נאָך אַכצעהן אַנדערע פרויען און מיידלעך, וואָס ער זאָל האָבען פערפיהרט, האָט דאָס אַרויסגערופען אַ ווילדען צאָרן געגען דעם פערברעכער. צעהנדליגער זענען אַוועק צום פּראָקוראָר און איהם אויפגעפאָדערט, אַז ער זאָל זיי אַרויסגעבען דעם פערברעכער, וועלען זיי זיך מיט איהם אָפּרעכענען.

בעזונדערס אויפגעבראַכט זענען געוואָרען הונדערטער אַרבייטער פון דער פאַבריק, וואו טאָמפּסאָן און זיין קרבנ׳ס פאָטער זענען געווען אָנגעשטעלט. זיי האָבען שוין אַפילו געהאַט אויסגעקליבען אַ בוים, אויף וועלכען זיי האָבען טאָמפּסאָנען געוואָלט אויפהענגען.

די אויפרעגונג אין פּעאָריאַ איז געווען אַזוי גרויס, אַז דער פּראָקוראָר האָט געפונען פאַר נויטיג איהם איבערצופיהרען אין אַנ׳אַנדער געפענגעניש פערשטעהט זיך, אַז דאָס געפענגעניש, אין וועלכען ער געפינט זיך, ווערט געהאַלטען בסוד.

דאָך אינטערעסאַנטסטע דערביי איז, וואָס טאָמפּסאָנ׳ס כלה וויל בשום אופן נישט גלויבען, אַז ער זאָל האָבען דערמאָרדעט די האָלמאַרק, כאָטש זי ווייסט און זי האָט שטענדיג געוואוסט, אַז איהר חתן איז אַ גרויסער פרויען־יעגער. ער האָט איהר אָבער צוגעזאָגט, אַז נאָך דעם ווי זיי וועלען חתונה האָבען, וועט ער איהר זיין געטריי און מעהר זיך ניישט יאָגען נאָך קיין אַנדערע. זי איז, זאָגט זי, ענטשלאָסען צו שטעהן מיט איהם, און וועט נישט גלויבען, אַז ער האָט דער׳הרג׳עט די האָלמאַרק, ביז זי וועט נישט הערען דאָס פון זיין אייגען מ׳.

ד. לעוין.

היטלער וועט זיך אין קורצען ווידער ענערגיש ווידמען די אינערליכע פּראָבלעמען

אַנקינדיגונג פון אַ נאָך מעהר פערשאַרפטען אַנטיסעמיטישען קורס

זשענעווע (יט״א) פון בערלין ווערט מיטגעטיילט, אַז מיט איניגע טעג צוריק איז ביים שיין פון 2 ריזיגע לאַגער־פייערן אין דעם איינזאַם ליגענדען שלאָס ניטערגאַץ אין בראַנדענבורגער קרייז פאָרגעקומען אין מיטען דער נאַכט אַנ׳אַפּעל פון 2.500 שטורמיסטישע „אונטער־פיהרער". דער קאָמאַנדיר פון די שטורמיסטען אין בערלין אין דער בראַנדענבורגער פּראָווינץ פאָן יאַגאָוו האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער האָט אַנטוויקעלט די ריכטליניען פון די ווייטערע אָנגריפס־אַקציעס פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאָליטיק, און בעזונדערס פון דער פערשטאַרקונג פון דער אַנטיסעמיטישער פּאָליטיק. יאַגאָוו האָט דערביי פערזיכערט, אַז אַראָלף היטלער, וועלכער איז איצט שטאַרק בעשעפטיגט מיט דער אויסלענדישער פּאָליטיק, וועט זיך אין קורצען מעהר ווידמען די אינערליכע פּראָבלעמען פון דייטשלאַנד.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער און פיל אַנדערע ענליכע אויסערונגען ווערט אָנגעוויזען אויף דער אַלץ מעהר שטייגענדער שפּאַנונג צווישען די אונצופרידענע, ראַדיקאַלע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע עלעמענטען, וועלכע גרופּירען זיך אין די שטורם־אַפּטיילונגען און דעם וואַקסענדען איינפלוס פון די רעכטס־קאָנסערוואַטיווע מיליטערישע און אינדוסטריעלע קרייזען.

אַראַבישע צייטונג וועגן דער נייער כאַלדי־פּאַרטיי

ירושלים (יט״א) אין „מעראַט אל שארק" איז ערשינען אַנ׳אַרטיקעל, וואָס קריטיקירט שאַרף די ניי געגרינדעטע אַראַבישע רעפאָרם־פּאַרטיי (אָנהענגער פון ירושלים׳ער בירגערמייסטער ד״ר כאַלדי). די אַראַבישע צייטונג גרייפט בעזונדערס אָן איין פּונקט פון סטאַטוט פון דער נייער פּאַרטיי, וואָס לויטעט, אַז די פּאַרטיי וועט פאָדערן פון דער רעגירונג צו בעשטימען בעצמע פון די בעזונדערע געמיינשאַפטען, פּראָפּאָרציאָנעל צו זייער צאָהל אין לאַנד.

„מעראַט אל שארק" האַלט, אַז די דאָזיגע פאָדערונג שטעהט אין סתירה צו דער פּרינציפּיע־לער שטעלונג פון די אַראַבער אין ארץ־ישראל, וואָס איז געקומען צום אויסדרוק אין די בעשלוסען פון דעם אַראַבישען קאָנגרעס.

אויב מען זאָל זיך שטעלען אויף דעם שטאַנדפּונקט פון ד״ר כאַלדי, דאַן וועלען די יודען אַ דאַנק דער אַלץ שטייגענדער עליה קענען מיט דער צייט בעזעצען אַלע אַמטען אין ארץ־ישראל. „אויב די רעפאָרם־פּאַרטיי — שרייבט „מעראַט אל שארק" וויל אָנערקענען די יודישע רעכט זאָל זי דאָס זאָגען אָפען, כדי מיר זאָלען וויסען, אַז די נייע פּאַרטיי איז געגען דער פאָרהערשענדער אַראַבישער מלוכה׳שאַפט".

פאַר די קאָנגרעס־וואַהלען אין גריכענלאַנד

סאַלאָניקי (יט״א) אין גריכענלאַנד זענען ביז איצט פערקויפט געוואָרען 4648 שקלים לגבי 2913 שקלים צום 18־טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

דער ציוניסטישער לאַנד־פערבאַנד אין גריכענלאַנד איז צוגעשטאַנען צו דער וועלט־פעראייניגונג פון אַלגעמיינע ציוניסטען.

האנדווערקעריי און האנדעל

קאנפערענץ וועגן ענדערען דעם פאטענטען-סיסטעם

מארגען ,מיטוואך קומט פאר אין צענטראלען קליינהענדלער - פעראיין פאמארסקא 15, א צוויי-שען - פעראיינס - קאנפערענץ (א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון אלע קליינהענדלער און דע-טאליסטען-פעראיינען) אויף וועלכער ס'וועט צוויי-שען אנדערע בעריהרט ווערען די פראגע: ענדערן דעם פאטענטען-סיסטעם.

אין די קליינהענדלער-קרייזען ווערט גע - פאדערט צו פערגרעסערען דעם צאהל-פאטענטען מינימום ביז 10 קאטעגאריעס .דער פרייז פון די גרעסערע און מיטעלע קאטעגאריעס פאטענטען זאלען געהעכערט ווערען, דאגעגען די קלענערע-פערקלענערט און ביליגער ווי ביז איצט. די קא-טעגאריע פאטענט זאל זיין ;פ זענגיג נאר פון דער הויך פון אומזאץ און נישט פון ארט סחורות-פערקויף, ארטיקלען, לאקאל אדער אנגעשטעלטע.

די קאטעגאריעס פאטענטען וועלען ווערען אזוי פערטיילט, אז דאס איבערגעהען פון איין קאטע-גאריע (קלענערע) צו א צווייטער (גרעסערע) וועט נישט זיין פערבונדען מיט געלד, אדער אנדערע שוועריגקייטען.

די מארגענדיגע קאנפערענץ אויף פאמארסקא 15, וועט אויך בעריהרען די פראגע „האנדעלס-צענז."

פון צענטראלע קליינהענדלער-פעראיין

אויף דער וועכענטליכער פערזאמלונג אין צענ-טראלען קליינהענדלער-פעראיין פאמארסקא 15, איז די וואך ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען

הכנסה - שטייער

אויפ'ן יאהר 1935. דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט א ספעציעלען „אקולניק" פון 18 יוני ד. י. ל. ד. פ. 22098[1]35 אין וועלכען זי פאדערט אויף די שטייער-אמטען צו באזירען דאס איסמעסטען דעם הכנסה-שטייער אויפ'ן פאקטישן מאטעריאל. צו דעם צוועק דארפען די שטייער-אמטן אויפפאדערן די שטייער-צאהלער צו געבען אויס-פיהרליכע ערקלערונגען וועגן זייערע הכנסה-קוואלען, אויסגאבען א. א. ווייטער ווערט אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם, אז צום שאצען דעם הכנסה-שטייער טאר מען נישט העכערען דעם אומזאץ, אויב ס'וועט זיך אבער ארויסשטעלען, אז דער אומזאץ איז א צו קליינער מוז מען גוזערשט געבען א צוגאב - שאצונג וואס מוז אויך זיין גוט בעגרינדעט און דערנאך ערשט אויס-מעסטען דעם הכנסה-שטייער לויט'ן געהעכערטען אומזאץ.

בנוגע די וואס צאהלען

אומזאץ - שטייערען

אין פארם פון „ריטשאלט" קען דער לעצטער-נישט דינען פאר א יסוד אויסצומעסטען דעם הכנסה-שטייער. אין דעם פאל דארף צוערשט געשטעלט ווערען דער אומזאץ און דערנאך דער הכנסה-שטייער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען פיל שטיי-ער-אמטען אנגעהויבען רופען די שטייער-צאהלער צו געבען ערקלערונגען. מאנכע שטייער-אמטען האבען פונאנדערגעשיקט פראגע-בויגענס, וועלכע ענטהאלטען פאלגענדע פראגען:

1) וואס פארא ארט האנדעל ווערט געפיהרט?
2) א דעטייל, הורט אדער געמישטער?
3) אויף אייגענער רעכנונג אדער קאמיס?
4) דער לאקאל איז אנ'אייגענער אדער א געדונגענער?
5) דער פערקויף איז פאר מזומן אדער קרעדיט. אין לעצטען פאל צי ווערען געפיהרט „זאפיסקעס"?
6) פערדינסט — פראצענט?
7) אויסגאבען געמאכט אין יאהר 1934 אויף ערציהונג, דירה-געלד, חיונה א.א.

די אלע, וואס האבען מינדעריעהריגע קינדער דארפען ביילייגען בעשייניגונגען וועגען זייער צאהל און יאהרען. די לעצטע דארפען אויסגעשטעלט ווערען פון מאגיסטראט אדער פאליציי

פיל שטייער-אמטען ווילען טאקע נישט אנער-קענען די בעשייניגונגען, וועגען פאמיליען-בע - שטאנד, ארויסגעגעבען דורך די ווירטסלייט און זיי פאדערען א בעשטעטיגונג פון דער מאכט, וואס איז פערבונדען מיט א פאר זל. קאסטען. אין צוזאמענהאנג מיט דעם, האט דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15 אונטער-טערגענומען שריט ביי דער געהעריגער מאכט, אז אזוי ווי אין די פערגאנגענע יאהרען זאל זיין גענוגענד א בעשטעטיגונג ארויסגעגעבען פון ווירט אדער הויז-פערוואלטער. אין א ספעציעלען מע-מאריאל וועגען דעם ענין, ווערט אנגעוויזען, אז די פאליציי אדער מאגיסטראט גיט ארויס די בעשייניגונג אויפ'ן סמך פון הויז-בוך, נישט אדורכ פיהרענדיג קיין שום קאנטראלעס. דער הויזווירט אדער הויז-פערוואלטער זענען בעסער אינפארמירט אין פאמיליען-בעשטאנד פון [illegible] און זענען אין אלע ארט אינפארמאציעס פעראנטווארטליך. אזוי ווי פון אראפרעכענען פאר קינדער געניסען נאר ארימע שטייער-צאהלער, דארפען זיי זיין בעפרייט פון מאכען צו דעם צוועק ספעציעלע אויסגאבען.

וועגען לאקאל-שטייער

(א) ביים אויסמעסטען דעם לאקאל-שטייער ווערט פראקטיצירט, אז אויב עס האנדעלט זיך אום דירות, וואס זייער דירה-געלד איז העכער, ווי פון דעם פאר-מלחמה'דיגען, ווערט דער שטייער איבער-גערעכענט, לויט דעם איצטיגען דירה-געלד, האנ-דעלט עס זיך אבער אום א דירה, וואס איז איצט ביליגער, ווי פאר דער מלחמה, ווערט דער שטייער איבערגערעכענט לויט דער סטאווקע פון פאר-מלחמה'דיגען דירה-געלד

צוליב דער נישט-ראציאנעלקייט פון דער שטוער שאצונג, הויבען אן צו אינטערוועגירען סיי די הויז-בעזיצער, סיי די לאקאטארן און ס'איז דעריבער צו האפען, אז דער שאצונגס-סיסטעם, וועט סוף כל סוף נארמירט ווערען, מען קען דאך נישט שלא-גען מיט צוויי עקען פון איין שטעקען.

מייסטער-עקזאמענס

פון דער האנדווערקער-קאמער איז מען אונז מודיע, אז דעם 9-טען יולי זענען פארגעקומען מייסטער-עקזאמענס פון דאמען-שניידער-פאך. אונ טער'ן פארזיץ פון ה' א. בעקער. מייסטער-דיפלאמען האבען בעקומען די ה"ה: א. פליעגער און י. צימבאליסט.

צילען און אויפגאבען פון די שול-גערטנער

(וועגען דער אקציע פון דער בעראטונגסשטעלע פאר איבערשיכטונגס-ענינים ביים צעקאבע)

דאס פראבלעם פון פ"אדוקטיוויזירען די יו-דישע בעפעלקערונג אין פוילען איז זעהר א שווע רעס. עס ווערען כסדר געמאכט פערשידענע פרו-בען איבערצושיכטען די פוילישע יודען. עס ווע-רען געשאפען פערשידענע געזעלשאפטען און חבי-רות, וואס שטעלען זיך פאר א ציל מיטצוהעלפען דעם פראצעס פון איבעראנדערשען די ווירטשאפט-ליכע סטרוקטור פון די פוילישע יודען. די מניעות וועלכע מיר טרעפען אן זענען אומגעהויערע, און נישט איינמאל נעמט אונז ארום דער יאוש, צי איז בכלל מעגליך עפעס אויפצוטון אויף דעם געביט מיר מיינען, אז איינע פון די מניעות, וואס בע-שווערען דעם פראצעס פון איבערשיכטען, איז דער מאמענט, וואס מיר ציהען אריין אין דעם פראצעס פון איבערשיכטען נישט די יוגענד, נאר דערקוואק-סענע עלעמענטען. די לאגע וואלט אנדערש אויס געזעהן, ווען מיר הייבען אן דעם איבערשיכ-טונגס-פראצעס פון דער יוגענד, ווען מיר ציהען אריין די שול-יוגענד קודם כל אין אזעלכע צווייגען, וואס זענען פערבונדען מיט דער לאנדווירטשאפט, למשל גערטנעריי.

די ביישפילען פון אנדערע לענדער בעווייזען אונז, אז עס איז געוויס ריכטיג צו פעראינטערע-סירען דיי יוגענד מיט לאנדווירטשאפטליכער ארבייט שוין. די דאזיגע ארבייטען האבען א גוטע ווירקונג אויף דעם כאראקטער פון דער יוגענד און ברענגען אויך מאטעריעלע נוצען.

די שול-פראגראמען שטרייכען בפירוש אונ-טער דעם פראקטישען ציל פון לימוד. ביים היינ-טיגען טאג פערווירקליכען א טייל לערער פון דער פראווינץ די אידעע פון אריינציהען די יו-גענד אין דער צוכט פון פערשידענע געוויקסען, אזוי, למשל, פערנעמט מען זיך אין טייל ערטער מיט דער צוכט פון זייד-ווערם, מען פלאנצט מאר-ווע-ביימער, ווידער אין אנדערע ערטער זענען אויפ'ן שול-הויף פאראן בינשטאקען, נאך אין אנדערע ערטער פערנעמט זיך די יוגענד מיט פלאנצען היילקרייטעכצער א. א. ליידער, זענען נישט פערהאן קיין שום סטאטיסטישע דאטען, וועלכע זא לען אונז אילוסטרירען, ווי אזוי די שול דערפילט איהרע סאציאל-ווירטשאפטליכע אויפגאבען. עס איז אבער א פאקט, אז די פוילישע לערער פערנעמען זיך אלץ מעהר מיט פראקטישע ארבייטען.

דאס גרינדען שול-גערטנער, דאס אריינציהען די יוגענד אין דער גערטנעריי און טיילווייז אויך אין געוויסע לאנדווירטשאפטליכע צווייגען, מוז איצט ווערען די לאזונג אין אלע טיפען שולען פאר יודישע קינדער. פאר דער יודישער יוגענד האט עס נאך א גרעסערע בעדייטונג, ווי פאר דער פוילישער יוגענד. דער יוד איז יאהרהונדערטער לאנג געווען ווייט פון דער נאטור. דאס יודישע קינד איז דעריבער בלאס און שוואך. די ארבייט אין די שול-גערטנער וועט גורם זיין, אז דאס יו-דישע קינד וועט עטליכע מאל אין דער וואך פער-ברענגען צו עטליכע שעה אויף דער פרייער לופט עס וועט אין זיינע שוואכע לונגען איינעטעמען אביסעל פרישע לופט.

כדי די אקציע זאל אננעמען רעאלע פארמען האט די אידעע קודם כל געמוזט אריינדרינגען אין די רייהען פון די יודישע לערער. מען האט גע-דארפט אויפקלערען געזנוי די צילען פון דער זאך. צוליב דעם זענען טאקע פארגעקומען א גאנצע ריי פון קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון כמעט דער גאנצער יודישער לערערשאפט אין פוילען. די אנטיילנעמער פון דער קאנפערענץ האבען ארויס געוויזען א גרויסע בעגייסטערונג פאר דער אונ-טערגענומענער אקציע און האבען זיך ארויסגע-זאגט פאר דער נויטיגקייט פון רעאליזירען דעם פלאן פון שול-גערטנער.

אויסער די דאזיגע קאנפערענצען איז אויך געפיהרט געווארען אנ'אויפקלערונגס-ארבייט דורך דער פרעסע און עס איז אויך ארויסגעגעבען גע-ווארען א בראשור מיט ארטיקלען פון פאכמענער אויפ'ן געביט פון גערטנעריי. די דאזיגע בראשור איז סיי דורך די בעזונדערע צענטראלע שול-ארגא-ניזאציעס און סיי דירעקט, פונאנדערגעשיקט גע-ווארען דערווייל אין אנ'ערך 800 שולען.

דער „צעקאבע" האט זיך אבער נישט בעגנו-גענט בלויז מיט אויפקלערונג. כדי צו ווייזען א מוסטער פון רעאליזירען דעם פלאן האט ער אויף אייגענע קאסטען אייגגעארדענט אין ווארשא (גראכאווסקא 137) א גארטען, וועלכער איז בע-שטימט פאר 600 יודישע קינדער פון געזעלשאפט-ליכע שולען. די ארבייטען פון די קינדער אין דאזיגען גארטען קומען פאר און שטייען אונטער דער אויפזיכט פון א פאכמאן-אגראנאם.

די אקציע צו גרינדען שול-גערטנער, וואס איז אונטערגענומען געווארען דורך דער געז. „צע-קאבע" איז אויסער אין ווארשא אויך אין אייניגע אנדערע שטעט געקרוינט געווארען מיט דערפאלג. די אקציע האט זיך אנגעהויבען ערשט היי-יאהר און האט געטראגען אנ'עקספערימענטיר - כאראק-טער. די רעזולטאטען פון דער היי-יעהריגער דער-פאהרונג וועלען דינען אלס וויכטיגער מאטעריאל פאר אויסברייטערען די אקציע איבער'ן גאנצען לאנד.

די קהלות און אנדערע געזעלשאפטליכע אינ-סטיטוציעס, וואס פערמאגען פלעצער, דארפען זיי שטעלען אין רשות פון די ארטיגע שולען, כדי צו דערמעגליכען דער לערערשאפט צו גרינדען שול-גערטנער.

אינזש. י. סודאוויטש

וואסער-גלאז איז דער מאלעריי

אין דער צווייטער העלפט פון פאריגען יאהר-הונדערט פלעגט מען זעהר א סך נוצען וואסער-גלאז אין דער מאלעריי און צו איזאלירען פער-שידענע פלעקען אויף סופיטען, ווענט און אז. וו.

אהן שום סיבה איז די לעצטע צייט אינגאנצען בעזייטיגט געווארען פון מאלער-ווארשטאט דאס דאזיגע מין, אבטרעטענדיג דאס ארט פאר די מעהר רויש-רעקלאמירטע מיטלען, וואס זעלטען פיהלען זיי אויס דאס צוגעזאגטע.

דאס וואסער-גלאז איז היינט כמעט אינגאנצע פערגעסען געווארען.

וואס איז וואסער-גלאז?

וואסער-גלאז איז א געמיש הויפזעכליך פון לויג ,זאמד און אנדערע קוואסען. דער אויסזעהען ווי א געדיכטער סיראפ. וואסער-גלאז איז אלקא-ליש. וואסער-גלאז שאפט אויף די וועגד, נאכ'ן א'ויסטרוקענען, א פעסטע איבערשיכט — א פער-גלאזטע הויט.

עס ווערט לעצטענס א סך גענוצט וואסער-גלאז צו איזאליר-צוועקען געגען פייער, איזאלירט ווערט שטאף און האלץ.

געגענשטאנדען, וואס ווערען געשמירט מיט וואסער-גלאז, וועלען זיך פון א פלאם נישט אנ-צינדען, זיי קענען ווערען נאר פערקוילט אדער נישט ברענען.

וואסער-גלאז קאן ווערען אנגעווענדעט אלס בונד-מיטעל צו מאלעריי אויף רויהע ווענד ביי פאסאדען (פראנטען) אין דעם פאל, ווען ס'איז פאראן די מעגליכקייט, אז דאס וואסער-גלאז זאל זיך קענען כעמיש גוט פעראייניגען מיט דער מויער. אין געגענפאל צעלאזט ער זיך מיט וואסער, צו-ליב וואס ער בלייבט ניישט דויערהאפט

די שוואכע זייט פון וואסער-גלאז איז, א סך מאל, דאס קרישעלדיגקייט פון איהם, נאכ'ן אויס טרוקענען, צוליב וואס עס פאדערט זיך דורכאויס א שטארקע וואנד.

נישט אפגעפענדיג זיך קיין חשבון פון די גרונד-פרינצ פ ן. פלעגט מען שמירען מיט וואַ-סער-גלאז אויף אלטע קליי-פארב, וואס האט גורם געווען דאס אפפ ינגען צוריק פון דער וואנד.

ווילענדיג בענוצען וואסער-גלאז איז נישט גענוג די אלע קליי-פארב צו בעזייטיגען, מען דארף אפילו אלע פלעקען פון די וועגד אפוואַ-שען מיט וואסער און אמאניאק, בכדי וואס מעהר ארויסצובעקומען די ברוינע פליסיגקייט פון די וועגד. (דאס דארף געמאכט ווערען נישט נאר ווען מען גייט די וועגד איזאלירען מיט'ן וואסער-גלאז, נאר שטענדיג, אויב מען וויל אויספיהרען אנ'ארבייט ווי געהעריג.)

נאכ'ן אויסטרוקענען פון די אפגעוואשענע פלעקען, איז גענוג איינמאל איבערצושמירען מיט וואסער-גלאז, אז דער פלעק זאל ווערען איזאלירט.

אויף א וואסער-גלאז-גרונד קען מען נישט שמירען מיט פארב, וואס איז געמישט מיט קליי: דאס וואסער-גלאז צעווייקט און צעלאזט די קליי פארב. נאכ'ן אויסטרוקענען ווערט די פארב זער הארט און ברענגט צו צום אפפ ונגען פון דער וואנד.

וואסער-גלאז אליין מיט זיך מיט אלע ערד פארבען און מיט אזעלכע, וואס זענען ווידער-שטאנדס-פעהיג אויף אלקאלישע שטאפען.

בלייווייס און קאלך מישען זיך נישט מיט וואסער-גלאז, זיי טרעטען אריין אין א כעמישע רעאקציע; וואסער—גלאז מיט די דערמאנטע מא-טעריאלען ,ווערט אויך פערהארטעוועט אין קעסטל.

קרייד, גראפיט און בראנז געמישט מיט וואַ-סער-גלאז, האלטען זיך זעהר גוט און פעסט אויף דער וואנד.

אלס אונטערלאגע פון וואסער-גלאז איז גוט א טונק פון: צעמענט, גיפס און קאלך-טונק.

נעמענדיג אין אכט די בעזונדערע אייגענ-שאפטען פון וואסער-גלאז און געבענדיג איהם אויף א ריינעם און שטארקען טונק געווינען מיר אין איהם אויך א זעהר גוט איזאליר-מיטעל.

צו איזאליר-צוועקען איז גענוג צו בענוצען נאטראן-וואסער-גלאז, וואס איז צו בעקומען אין יעדען אפטייק-סקלאד.

פאראן אויך פאטאש-וואסער-גלאז, וואס איז אבער א סך טייערער און קען דרייסט ווערען פער-טרעטען דורך דעם נאטראן-וואסער-גלאז.

וואסער-גלאז קען מען בענוצען אפילו אלס גרונד צו אייל-פארב, צוליב די אלקאלישע איי-גענשאפטען פון וואסער-גלאז ווערט דער אייל צעשטערט.

וואסער-גלאז קען ווערען געהאלטען אין גע-העריגע כלים א אומבעגרעניצטע צייט אין ערטער וואו עס איז נישט צוטריטליך קיין פראסט.

וואסער-גלאז, פערשיטערט ווי געהעריג מיט וואסער, איז צו יעדער צייט גרייט צו נוצען ווען עס איז נאר נויטיג.

אמבעסטען איז וואסער-גלאז צו פערשיטערען מיט רעגען-וואסער. („מ.צ.")

מ. עדעלשטיין.

(ווייטערדיגע האנדווערקער-ידיעות זעה 9-טע זייט)